

Η ΑΠΟΘΕΩΣΙΣ ΤΗΣ ΒΑΥΑΡΙΑΣ — ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ

N. ΓΥΖΗ

ΠΑΝΔΘΗΝΔΙΑ

ΕΤΟΣ ΙΑ' 15—21
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1910

ΦΥΛΛΑ ΣΤΟΝ ΑΝΕΜΟ

Ἀφιερωμένα στον αγαπημένο Δ. Α. Χέλμη

Μ' ἀρέσει ἐσὺ νὰ μὲ χτυπᾷς, νυχτερινὴ βροχή,
Καὶ νὰ δροσίξεις κάποτε τὸ μέτωπό μου,
Σὰν μέσα ἀπὸ μιὰν ἄβυσσο τ' ἀργό μου βῆμα ν' ἀντηχεῖ,
Καὶ νὰ διαλύμαι στὴ βροχὴ τοῦ φωτισμένου δρόμου...

Ἀπάνω ἀπὸ τ' ἀνθρώπινα κι' ἀπ' τὴ λαχτάρα τῆς ζωῆς,
Τὸ ρόδο ἀνθεῖ, τὸ σύγνεφο λάμπει χρυσὸ στὴ δύση,
Κι' εἶνε στὸ χέρι μιᾶς στιγμῆς καὶ μιᾶς ἀνεύθυνης πνοῆς,
Τὸ χρῶμα ἐκεῖνο νὰ σβυστεῖ καὶ τ' ἄνθος νὰ μαδίσει...

Ὁ καταρράχτης τοῦ νεροῦ βοῦίζει πάντα καὶ ξεσπᾷ,
Χίλιες φοβέρες στὸν ἀφρό, τὸ κύμα ἀχνὸς καὶ σκόνη,
Κ' ὁ κύκνος πλέει ἀτάραχος καὶ μήτε τὰ φτερὰ χτυπᾷ,
Μόνο τ' ἀνοίγει κάποτε καὶ τὸ κεφάλι ὑψώνει...

Διπλὰ τὰ δίχτυα στήσανε στ' ἀνυπεράσπιστο πουλί,
Κάθε φραγὴ κι' ἀλάθευτο ντουφέκι,
Κι' ἐκεῖνο ἀβέβαιο πετᾷ καὶ κρεμασμένο τρεμουλεῖ,
Ποῖος ξέρει! — ἀπὸ προμάντεμα, σὲ μιὰ φωλιά ποῦ πλέκει...

Μ' ὄλα τὰ ὠραῖα καὶ μάταια, δίκαια, μ' ἔκαψες, ἐσὺ,
Τρελλὴ φωτιά τῆς νιότης,
Κι' ἂν ὄσα ἀγάπησα ἄλλοτες, ὄλα ἡ ψυχὴ μου τὰ μισεῖ,
Μὰ κ' ἡ ψυχὴ μου ἀπόμεινε τόρα σκιᾶ τῆς πρώτης...

Χινόπωρο, στολίστηκες νεκρὸ κι' ὠραῖο ἀπὸ προχτές,
Μὲ τὸ παλιὸ Βενέτιο χρυσάφι,
Καὶ τόρα οἱ βοριάδες οἱ πικροὶ σοῦ γίνονται τραγουδιστές,
Καὶ τὰ νερά τὰ πένθιμα, ζωγράφου...

Παρίσι

Μ. ΜΑΛΑΚΑΣΗΣ

ΕΜΦΑΝΙΣΙΣ

Εἰς τὸ συμπόσιον ὅπου ἦσαν χυμένα
τὸ κρασί καὶ τὰ ρόδα, μέθη ἀρχαία
μᾶς ἀνῆρασε καὶ εἶχαμε πιστέψει
τὸ θρύλο πὸς ὑπάρχει ζωὴ ὠραία.

Μὰ ἔξαφνα ἡ ἐνθύμησι τῶν ὄσων
δὲν ἔπρεπαν σ' ἐμέ, ποτέ, προβαίνει,
καὶ στὸ τραπέζι, ὦ τρόμος, ἐπλησίασεν
ἡ Τύψις — πὸν δὲν ἦταν καλεσμένη.

Χαῖρε ἀμπελος καρπὸ γεμάτη, Βάκχε
ἀνῆμπορε ἐναντίον τῆς μοίρας χαῖρε,
καὶ σεῖς καλοὶ καὶ ἀγαπημένοι φίλοι.

Ἐκείνη μὲ κυττάει, κινεῖ τὸ χέρι
καὶ τὸ λαμπρὸ ποτήρι πὸν εἶχα ὑψώσει
κυρότατα μοῦ παίρνει ἀπὸ τὰ χεῖλη.

ΜΑΚΡΥΝΟΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΣ

Ἐσπερινέ, ἀπ' τὰ ἔρημα τὰ ξένα
σὲ δέχεται ἡ ψυχὴ μου, ὡς ἐκκλησία
πολὺν καιρὸ κλειστὴ πὸν τῆς ἀνοίγει
τῆς θύρες ἡ καλόγηρα νοσταλγία.

Τὸ θλιμμένο κεφάλι πὸν ὡς θανάτου
θὰ φοβερίζῃ, ὀρθό, τῆ δυστυχία
κλίνει γιὰ σένα καὶ δευλὸ τὸ πνεῦμα
σιγοδιαβάζει τὰ λεγὰ βιβλία.

Ἦρα δακρύων. Ἦ σπῖτι ἀγαπημένο,
σὲ βλέπω ἀπὸ μακρὰ, καθὼς ἀνάβεις
στὴν ἡσυχία τῆς Ἀττικῆς ἐσπέρας

Ἐνα καντήλι ὁπὸν γιὰ μένα τρέμει
καὶ στὸν τοῖχο κινεῖ καὶ γιγαντώνει
τὸν προσευχόμενο ἡσυχίο τῆς μητέρας.

Ο ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΗΣ

Πόσα καὶ πόσα χρόνια πέρασαν ἀπὸ τότε καὶ
ὅμως τὰ θυμοῦμαι σὰν νῆταν χθές. Ἐμεινε
καλὰ ὅλη ἡ ἱστορία ἐκείνη, ὅλα τὰ συμβάντα
στὴ μνήμη μου, ἔτσι νομίζω, ἀν καὶ φοβοῦμαι
κάποτε μὴ λεπτομέρειες, πὸν θὰ ἔχω λησμονή-
σει, ψεύτικα μοῦ ἔχει προσθέσει ἡ φαντασία μου.

Ἀπὸ τὸ παράθυρό μου βλέπω τώρα τὴ θά-
λασσα, ἐκείνη τὴν ἴδια, νὰ διπλώνῃ καὶ νὰ ξανα-
διπλώνῃ τὸ ροῦχο τῆς μὲ τὴ νταντελένια ἀσπρη
ἀκρη, ἐργασία πὸν μοῦ θυμίζει τὸ βάσανο τοῦ
Ταντάλου καὶ πολλῶν ἄλλων!... Καὶ ὁ νοῦς
μου τρέχει, διπλώνοντας, ξεδιπλώνοντας τὶς ἀνα-
μνήσεις, καὶ περνοῦνε πάλι τὰ πρόσωπα πὸν
δὲν ἤθελα νὰ βλέπω ἄλλοτε, καὶ ἄλλα πὸν ἤθελα
νὰ ζῶ αἰώνια μ' αὐτά!

Ὅταν ξαναπήγα στὸ σπῖτι τοῦ κυρίου Σινέκα,
ἐγνώρισα ἀρκετούς, πὸν εἶχαν ἀρχίσῃ νὰ σιγνά-
ζουν ἐκεῖ. Ὁ Φουρίδης, πρῶν δημοσιογράφος
σὲ κάποια ἐπαρχιακὴ ἐφημερίδα, μεσοκόπος,
φαλάκρος πολὺ, καὶ μὲ μουστάκια καταφαγω-
μένα ἀπ' τὸ παντοτεινὸ μάσημα πὸν τοὺς ἔκανε.
Αὐτὸς συχνὰ μιλοῦσε γιὰ τὴν τέχνη τῶν ἀρχαίων
Ἑλλήνων, γιὰ τὴ θρησκεία τῶν καὶ θυμῶνε,
γινόταν ἄγχιος ἀπ' τὸ θυμὸ του, ὅταν ἀκούγε
νὰ λένε ὅτι ὑπάρχουν καὶ τώρα μεγάλοι γλύπται
καὶ ζωγράφοι.

Χούλης!... Χονδρὸς ξυλέμπορος. Αὐτὸς εἶχε
τὴ μανία νὰ διηγῆται, ὅταν βρισκότανε στὶς
καλές του ὄρες, κάποιο παιδικὸ του κατόρθωμα.
Καὶ ὅταν πλησίαζε σὲ κανένα κωμικὸ σημεῖο,
πρὶν φθάσῃ σ' αὐτό, ἔσκαζε στὰ γέλια. Οἱ περισ-
σότεροι, τότε, παρασύροντο ἀπ' τὴν πλημμύρα
τοῦ γέλιου του, πὸν σὰν ἀπὸ ἀσπί ἀκένωτο πετα-
γότανε, καὶ γελοῦσαν καὶ αὐτοὶ χωρὶς νὰ ξέροννε
γιατί. Καὶ μόνο ἡ κυρία Σινέκα, ἡ σιωπηλὴ
πάντα, μιλοῦσε καὶ ἔλεγε:

— Τί; τί;

Ὁ Ἀρχόπουλος! Μιὰ συμπαθητικὴ μορφή!
Τί νὰ γίνεται ἀραγε; Χάθηκε καὶ αὐτός! Οἱ
καλές μέρες πὸν φύγανε, τὸν πήρανε μαζί
τους!... Ἦταν ψηλὸς καὶ ἀδύνατος πολὺ.
Φοροῦσε πάντα μαῦρα ροῦχα καὶ μιὰ δεπούμ-
πλακα μεγάλη, πὸν τὸν ἔκανε νὰ μοιάζῃ μὲ Ἄγ-
γλο παπᾶ. Αὐτὸς δὲν συζητοῦσε οὔτε μιλοῦσε
πολύ. Πολλές φορές ὅμως πῆγαινε μὲ τὶς γυναί-
κες καὶ κεῖ μαζί τους κουβέντιαζε. Καὶ τότε, μὰ
τὴν ἀλήθεια, μοῦ φαινότανε, καθὼς τὸν ἔβλεπα
νὰ πιάνῃ ὀμίλιες μ' αὐτές, νὰ παίρνῃ ἡ μορφή
του, τὰ μάτια του προπάντων, μιὰν ἔκφρασι
γυναικεία!

Ἡ Ἑλλη τὸν ἔλεγε — Κοτσομπόλα!... Καὶ
τὸ ὑποστήριζαν αὐτὸ καὶ ἡ Νίνα μὲ τὴν Πηνε-

λόπη, τὰ δυὸ κορίτσια τῆς κυρίας Εὐθυμίας,
μιὰς ξανθῆς, πολὺ ξανθῆς γυναικίς καὶ παχειᾶς,
πὸν ἔμοιαζε μὲ θεκλάμα ἐργοστασίου μπίρας.
Ὁ σύζυγός τῆς ἦτανε φαρμακοποιός, καὶ τὶς
ὄρες πὸν ἐρχότανε καὶ αὐτός, ἐννοοῦσε νὰ τρα-
βηχθῆ σὲ μιὰ γωνιά μὲ τὸν κύριο Σινέκα γιὰ
νὰ παίξουνε τάβλι. Ἄν δὲν ἔπαιζε, καὶ συνέ-
βαινε αὐτὸ συχνά, γιατί ὁ Σινέκας θὰ συζητοῦσε
ἢ θὰ συμβούλευε, ἐνύσταζε τότε, καὶ ἅμα εὐρισκε
εὐκαιρία, ἔφευγε χωρὶς νὰ χαιρετήσῃ.

Ἐπαιζε ὁ Ἀρχόπουλος πιάνο, ἀλλὰ τόσο
δυνατά, πὸν ὅταν ἀρχίζε, μιὰ θεῖα τῆς Ἑλλῆς,
πὸν ἔφυγε ἔπειτα ἀπὸ λίγο καιρὸ, ἀφινε τὴν
ὀμίλια γιὰ νὰ προσέξῃ στὰ χτυπήματα τοῦ πιά-
νου, χωρὶς νὰ ἀπαντᾷ στὶς φωνές τῆς κυρίας
Εὐθυμίας.

— Πάει τὸ πιάνο!... ἔλεγε. Θὰ σπάσῃ κα-
μιὰ χορδα!...

Καὶ ὁ Ἀρχόπουλος ἔπαιζε χορούς. Πρὸ πάν-
των ἀγαποῦσε τοὺς ἑλληνικοὺς καὶ τοὺς ἔπαιζε
μὲ ὀστρο καλλιτέχνη!... Ὁ χονδρὸς Χούλης,
τότε, ἐνθουσιαζότανε καὶ χτυποῦσε τὰ δάχτυλά
του φωνάζοντας:

— Ὄπ! ὄπ!... ἄς φέξῃ!

Καὶ ἡ κυρία Σινέκα τὸν κύταζε μὲ τὰ γαλανὰ
σὰν ξασπρισμένα μάτια τῆς χωρὶς νὰ φαίνεται
ἀν δυσαρεσθῆται, ἢ εὐχαρισθῆται!...

Ψυχρή, ψυχρὴ ἡ κυρία Σινέκα, σωστὴ Ἀγγλίδα.
Εἶχα ἀκούσει ὅτι ἦταν παιδαγωγός, σὲ κάποιο
πλούσιο σπῖτι, ὅταν τὴν ἐγνώρισε ὁ κύριος Σινέ-
κας. Πολλές φορές γελοῦσα ὅταν σκεπτόμουνα
τὸν κύριο Σινέκα ἐρωτευμένο! Μπόρεσε καὶ
χώρεσε ὁ ἔρωσ στὸ νοῦ τοῦ μανιακοῦ αὐτοῦ
συζητητῆ, στὴν καρδιά τοῦ παραξένου συμβου-
λευτῆ!... Δὲν ἤξερε καμιὰ γῶμη ἄλλη καλή,
ἐκτὸς τῆς ἰδικῆς του γνώμης — γιατί εἶχε ἀπο-
δείξεις!...

Ὅταν ἀκούγε τὸν Φουρίδη νὰ ὀητορεύῃ γιὰ
τὴ θρησκεία τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, ἔλεγε:

— Μᾶς ζάλισες, Φουρίδη, μὲ τὴν ἀντίκα κου-
βέντα σου!...

Γελοῦσαμε γιὰ τὴ φιλονεικία τους, γιατί ὁ
Φουρίδης θυμῶνε καὶ δὲν ἐννοοῦσε νὰ ἀφίσῃ
ἔτσι, χωρὶς ἐκδίκηση, τὴν ἀγαπητὴ του ὀμίλια.
Καὶ σὲ κάθε ψευτονία τοῦ κυρίου Σινέκα, πρῶ-
τος στὸ γέλιο ἔτρεχε πάντοτε ὁ Γκινόζης! Τὸ
τέρας ὁ Γκινόζης! Ἐνας Ἰουδαῖος!

Πὸς μπῆκε στὸ σπῖτι τοῦ Σινέκα ἦταν ἀγνω-
στο. Μιὰ βραδυὰ τὸν εἶδα μέσα. Ἦτανε μα-
ζεμένος πολὺ σὰ φεῖδι διπλωμένο. Καὶ κάθε
βραδυὰ ξετυλιγότανε, ξετυλιγότανε ἴσαμε πὸν
βρέθηκε σὲ θέσι νὰ δαγκάσῃ. Καὶ δάγκασε!
Δὲν ἄφισε κανέναν!

Όταν μιλούσε, μεταχειριζότανε και πολλά λόγια του κυρίου Σινέκα και έλεγε έπειτα:

— Καθώς λέγει ο κύριος Σινέκας!... Πόσο έχει δίκαιο ο κύριος Σινέκας!...

Μου φαινόταν ότι το φέιδι αυτό ξετυλιγόταν να δαγκάση τους άλλους και τυλιγόταν γύρω στο λαμό του Σινέκα!...

Πολλές φορές με είχε πειράξει και έκανα ύπομονή. Άλλά μιὰ μέρα δέν κρατήθηκα και του μίλησα λίγο άγρια. Μαζεύτηκε ο παληόγερος, κιτρίνισε, άν και σε πολλές μεριές μου φάνηκε να είχε μαυρίσει.

Άπ' αυτό το έπεισόδιο, ο μόνος που δυσαρεστήθηκε, ήτανε ο μανιακός Σινέκας. Και το φανέρωσε πολύ. Σηκώθηκε άπ' τή θέσι του και έφυγε μουρμουρίζοντας. Έφυγα κ' εγώ χωρίς να προσέξω, ή κλείνοντας τ' αυτιά μου στη φωνή της Έλλης, που άκουσα να με φωνάζη βγαίνοντας στον διάδρομο που, θυμούμαι, ήτανε σκοτεινός.

Γιατί δέν έγύρισα; Ίσως εκείνη την ώρα παζόταν ή τύχη μου!... Άν έγύριζα, καθώς ήτανε μόνη στον διάδρομο, σιγά, σιγά, κοντά στα παράπονα που είχα έναντιον του Γκινόζη, του πατέρα της, θα της έλεγα και το τί αισθανόμουνα γι' αυτήν!...

Έλλη!... Μιὰ κόρη ψηλή, με κορμό λιγερό και άσπρο πρόσωπο. Μάτια μαύρα, βαθειά, γεμάτα φωτεινή γλύκα και πολύ-πολύ συχνά γεμάτα και από ειρωνεία που με απέλιζε.

Μικρή μικρή την είχα γνωρίσει, με τα κοντά φουστανάκια πάνω άπ' το γόνατο. Καθόμαστε, τότε, και μεις κοντά σε κείνο τ' άκρογιάλι.

Πόσες και πόσες φορές στα χέρια μου άνεβασιμένη δέν ζήτησε να κόψη άπ' την κληματαριά μας τα σαν κεχρημπάρι κίτρινα σταφύλια, ή τα μαύρα σαν έβενος;...

Οί μητέρες μας μιλούσαν καθισμένες στο πέτρινο μπαλκονάκι της εισόδου, αυτή έτρεχε στην άμμουδιά. Οί μπότες της βυθίζόντανε στην άμμο, και στο σήκωμα της κοντής φούστας της φαινόταν ή ρόδινη της σάρκα.

— Μπορείς να με πιάσης; μου φώναζε και έτρεχε. Και άμα έβλεπε ότι εγώ δέν έτρεχα, στεκόταν.

— Έλα λοιπόν! μου έλεγε.

Άλλ' εγώ δέν έτρεχα, ή λίγο άποτε, βιάζοντας τον εαυτό μου για να την ευχαριστήσω. Ό νούς μου έτρεχε άλλου. Κάτι ζητούσα, κάτι έκανε να γείνη και χανόταν, έσβυνε, κάτι έπεριμένα!...

Μιὰ μέρα, και πέρασε καιρός, είδα το κοριτσάκι εκείνο καλύτερα. Είχε πάψει, χωρίς να το έννοήσω, να τρέχη σαν άγόρι στην άμμουδιά και να με φωνάζη να παζω μαζί της. Την είδα καλύτερα μιὰ μέρα, όταν θέλησα να της μιλήσω με το θάρρος εκείνο το παληό. Άλλ' αντίκρισα

στα γνωστά μου μάτια ένα βλέμμα, μιὰ άκτινα ξένη! Ήτανε όμως εκείνο που περίμενα, κείνο που ζητούσα! Και από τότε έπαυα να κοιτάζω το κενόν και ναμαι άφηρημένος κοντά της...

Έτσι άφωνα τον καιρό να περνά και θα ήθελα αιώνια έτσι να ζω βυθισμένος στα μάτια της, που ήσαν βαθειά και μαύρα σα σκοτεινή γεμάτη μυστήριο νύχτα!...

Πάνω σ' αυτή μου την εδτυχία ήλθε, με βρήκε ή καταστροφή. Το σπίτι μας πουλήθηκε και μεις φύγαμε μακριά, σε κάποιο νησί, για να δώσουμε την υγεία, που είχε χάσει ή μάνα μου. Όταν επέστρεψα, μετά καιρό, έρημος, έπηγα πάλι στού Σινέκα το σπίτι. Είδα τότε τον κύκλο, που είχε σχηματισθή. Η Έλλη είχε αλλάξει. Στα μάτια της εκείνη ή φλόγα δέν ήτανε σα ξένη κιά, ήταν φλόγα δική της.

Και με κύταζε, κείνο το βράδυ, καλά, καλά, σαν να ήθελε να δη, να εκτιμήση το παληό της γούστο, άν άξιζε διόλου!... Πώς τή; φάνηκα; Δέν μπόρεσα να μάθω. Το βλέμμα έπαιρνε κάτι περιγελαστικό, που δέν ήξερα τί να υποδέσω.

Δέν πέρασε όμως πολυς καιρός και φάνηκε μιὰ βραδιά ο Γκινόζης.

Μετά άρκετάς ημέρες, που είχα πάψει να πηγαίνω στού Σινέκα το σπίτι, ένα βράδυ μου έφερε μιὰ πρόσκλησι ο Άρκόπουλος. Με καλούσανε να πάω! Στην άρχή άρνήθηκα άν θα ήθελα! Και λίγο έλειψε να μην πάω, παρασυρμένος άπ' την ψεύτικη αυτή άρνησι. Ο Άρκόπουλος όμως, με πολλά πολλά λόγια βάλθηκε να με πείση και ούτε έννοούσε να φύγη άν δέν δεχόμουνα. Και μου φάνηκε παράξενο το μεγάλο ένδιαφέρον που είχε για να βρεθώ στο σπίτι του Σινέκα! Χωρίς να του διηγηθώ ποτέ τή λατρεία που είχα στην Έλλη, το ήξερε, και το όνομά της έβγαυε άπ' το στόμα του πολύ συχνά. Του υποσχέθηκα ότι θα πήγαινα. Είχε και τα γεννέθλιά της ή μητέρα της Έλλης.

Την άλλη μέρα το άπόγεμα, κρατώντας το βιολί μου, ξυρισμένος καλά, τράβηξα για το σπίτι του κυρίου Σινέκα.

Λίγο μακριά άπ' το σπίτι του ο τροχιόδρομος έκανε στάσι, και έτσι σχεδόν πάντα μ' αυτόν έπηγαινα. Άλλ' αυτή την ημέρα μόλις έφθασα στο σταθμό, είδα τον τροχιόδρομο να φεύγη και ο καπνός του να του στολίζει την καπνοδόχο σαν λοφέιο προξένου. Να περιμένο μου ήταν αδύνατον, και αναγκάσθηκα να πάω με τα πόδια. Ο ουρανός δέν είχε σύννεφα και ο ήλιος έκαιε λίγο.

Έξοχή! Η πόλις των δένδρων, των πουλιών, των λουλουδιών! Και αυτή έχει τους θορύβους της, τή μουσική της, το τραγούδι της!

Ο άέρας ήτανε γεμάτος μυρουδιές και δώ

ΣΠΟΥΑΝ Θ. ΡΑΛΛΗ

και κεί τα ζωντανά λουλούδια, οί πεταλούδες, τρέχανε χαρωπές κινώντας τα μεγάλα φτερά τους, τα πολύχρωμα, πάνω άπ' τα άγρια λουλούδια, που σήκωναν την άνθισμένη τους κορυφή σαν κορίτσια στολισμένα.

Ένα φύσημα άνεμου, και το δάσος των πεύκων κινήθηκε, έκλινε, και μιὰ βουή έτρεξε και βγήκε άπ' τα βράθη του όμοια με μακρινή βουή λαού!

Άγριο όρνεο περνούσε, και ή σκιά του μεγάλη, τρομαχτική έπεφτε στη γή και έτρεχε κιά φοβερή άπ' το όρνεο, που περνούσε ψηλά. Το πρόβατο το δεμένο, που έτρώγε το καταπράσινο χορτάρι, τρομασμένο σήκωνε το κεφάλι και κουνιόταν δώ και κεί άπότομα για να φύγη...

Λιγοστά κυπαρίσσια κοντά το ένα στάλλο και ξεχωριστά άπ' άλλα δένδρα, σαν ιερείς των δένδρων φαίνονται, με μαζεμένο σεμνά το ρούχο τους, να προσεύχονται σιωπηλά. Γύρω τους, κοντά τους, όλα θορυβούνε, όλα ψάλλουν, και αυτά σιωπηλά κινούνε τις κορυφές των μόνο. Και μέσα στα πλήθη των δένδρων ο φοίνικας σαν γίγας άγριος αιδώπιπας στολισμένος με μεγάλα φτερά, κουνά τα κλαδιά του...

Και εγώ έντυχης έβλεπα, έβλεπα και αισθανόμουνα την άγάπη μου να μεγαλώνη, να με στενοχωρή σαν να μη χωρούσε πιά μέσα στα στήθη μου.

Είπα σιγά:

— Έλλη, Έλλη!

Το φώναξα κιά δυνατά θέλοντας να ένώσω τη φωνή μου με τις δυνατές φωνές των δένδρων: — Έλλη!...

Και τρώμαξα. Κανείς δέν ήτανε, κανείς δέν μ' άκουε. Τα δένδρα έσκυβαν και με κύταζαν τόσο συμπαθητικά. Ο ήλιος χαμογελούσε.

Θά την έβλεπα τώρα σε λίγο; άλλα θα την έβλεπα, ή μου φαινότανε και ήταν όνειρο αυτό; Μη θα πάθαινα κανένα κακό πριν φθάσω;

Και αισθάνθηκα φόβο για τή ζωή μου! Θα έβλεπα και το γέρο Σινέκα, τον μανιακό, τον πολυλογά!

Πάντοτε έχοντας, αυτός, κοντά του, τρεις ή τέσσερις άφροατάς, τους έλεγε πολλά, τους μάθαινε τον κόσμο! Κανείς δέν τολμούσε να πη το έναντίο.

— Μάλιστα! έκανε κλινοντας το κεφάλι στο τέλος της όμιλίας του, όταν οί άφροαταί του έλεγαν:

— Σωστό, σωστό!

Αυτό γινότανε στο κατάστημά του, που σιγά σιγά είχε μεταβληθή σε διδασκαλείο. Τα άποικια είχαν πέσει έξω, οί πελάται άρχίσανε να γίνονται σπάνιοι, ένψ πλήθαιναν οί μαθηταί. Και ο δάσκαλος άντι πληρωμής κερνούσε αυτός, έδινε και με πίστωση έμπορεύματα στούς μαθητάς. Αυτό, στο κατάστημα, χάλασε άπ' την κυρία Σινέκα ή όποια ξαφνικά ξύπνησε, ή την έξυ-

πησαν άλλοι, λένουν ὁ κύρ Χούλης, καὶ τὸν κατάφερε νὰ τὸ πουλήσῃ, ἀφοῦ δὲν εἶχε πιά ἀνάγκη νὰ πουλήῃ φασόλια καὶ καφέ, ἀλλὰ σοφία.

Καὶ ἔτσι οἱ μαθηταὶ τοῦ, διάφοροι ἀρχεῖοι τῆς ἀγορᾶς, δὲν ἐτόλμησαν νὰ τὸν ἀκολουθήσουν στὸ σπίτι. Τὸν ἀρνήθηκαν. Ἀλλὰ πάλι στὸ σπίτι, αὐτὸς εἶχε τοὺς φίλους τοῦ σπιτιοῦ καὶ εἶχε νὰ συζητήσῃ, νὰ μιλήσῃ, νὰ διδάξῃ.

Ἡ κυρία Σινέκα! Ἡ ἀδύνατη, μὲ τὴν πιὸ ἀδύνατη μορφὴ καὶ τὰ μικρὰ μικρὰ μάτια, κάτι τραπίτσες ποῦ φοβῶταν ὁ Ἀρχόπουλος μὴ τῆς μικρήνουν ἀκόμα καὶ βλέπῃ σὰν ἀπὸ σχισμάδες!

Ξαφνικὰ ὁ ἐνθουσιασμός μου ἔπεσε. Γιατί χαιρόμουν; Μὴ πάλι δὲν θὰ βρεθῶ μόνος, μόνος, ἔρημος, μακριὰ τῆς; Ὁ καιρὸς θὰ περάσῃ γρήγορα, γρήγορα, ποῦ θὰ εἶμαι κοντὰ τῆς καὶ πάλι καθὼς ἄλλοτε, θὰ βρεθῶ μὲ τὴ σκέψι μου, μὲ τὴν ἀπελπισία μου!...

Τὸ σπίτι τοῦ Σινέκα φάνηκε. Εἶδα πάλι τὴ στέγη του μὲ δίπλα τὴν ταράτσα μὲ τὰ ἀγαλματάκια. Τὸ κυλαρίσι στὴ γωνιά σήκωνε τὴν κορυφὴν τοῦ ἴσμου τῆς στέγης...

Ἀνθισμένος ὁ κήπος, καὶ τὰ κλαδιὰ καταπράσινα, ἔγερναν ἀπ' τὰ σιδηρένια κάγκελα στὸ δρόμο, σιαίζοντάς τον.

Πέρασα μέσα ἀπ' τὴν σιὰ τὴν κεντημένη στὴ γῆ ἀπ' τὰ διάφορα δένδρα ποῦ ἔγερναν, ὑψωνόνταν κοντὰ στὸ δρόμο, καὶ ἔφθασα στὴν πόρτα, ὅπου πάλι εἶδα τὴ μορφὴ τοῦ Σατύρου, ποῦ χρησίμευε γιὰ χτυπητήρι, νὰ μὲ κυτᾶξῃ γελώντας.

Ἐκανα νὰ χτυπήσω, ὅταν ἕνα γνωστὸ πρόσωπο φάνηκε καὶ κατέβηκε γρήγορα καὶ μοῦ ἀνοίξε. Ὁ Ἀρχόπουλος!

— Ἐπὶ τέλους! εἶπε.

Δὲν φοροῦσε τὸ καπέλο του καὶ εἶδα νὰ ἔχῃ κόψει τὰ μαλλιά του καὶ μοῦ ἤλθε καὶ μισροῦδι ἀπ' ἐκείνη, ποῦ ἔχουν στὰ κουρεῖα. Μοῦ φάνηκε καὶ πιὸ ἄσπρος.

— Ἐλα!...

— Στάσου, βρε ἀδελφέ!

Ὅτε ὁ Ἀδάμ, ἀν πάλι τὸν προσκαλοῦσε ὁ Θεὸς στὸν παράδεισο, θὰ χαιρότανε τόσο, καὶ τόσο ἡ καρδιά του θὰ χτυποῦσε δυνατὰ καὶ γρήγορα. Ἦθελα νὰ συνέλθω, νὰ πάρω ἀναπνοή. Κύταξα τριγύρω.

— Τί ὄραία ποῦ ἔγινε! εἶπα.

Πράσινα, πράσινα ποῦ σχηματίζαν σιαάδες, καὶ ποῦ ὁ οὐρανὸς σὰν ὕψασμα κυανὸ κεντημένο μὲ φύλλα, μὲ λουλούδια φαινότανε.

Μιά μεγάλη πεταλούδα, σὰν ζωντανὸ λουλούδι, φτεροτύγισε πάνω ἀπὸ ἕνα σωρὸ λουλούδια. Κάτω, μέσα σὲ αὐλάκι, ἔτρεχε τὸ νερὸ καθαρὸ καθαρό, ἀφίνοντας νὰ φαίνονται βότσαλα ῥιχμένα μέσα. Μοῦ ἔφερε ἡ θεὰ του δίψα.

Προχωρήσαμε νὰ ἀνεβοῦμε πάνω, μέσα ἀπὸ πλῆθος λουλούδια, κίτρινα, κόκκινα, τριανταφυλλιά, ποῦ ἡ ἐλαφρὰ πνοή τους ἔβγαине, ἀπλωτότανε στὴν ἀτμοσφαῖρα σὰν ὕμνος στὴν ἀγάπη, στὴν εἰρήνη!

Ἡ πεταλούδα, μιὰ κίτρινη μὲ μαῦρες γραμμές, μᾶς ἀκολούθησε, πέρασε ἀπὸ κοντὰ μας καὶ κάθησε πάνω σ' ἕνα λουλούδι τῆς σιάλας.

— Νὰ ὁ παράδεισος! εἶπε ὁ Ἀρχόπουλος.

— Καὶ ὁ Ἄγγελος ἐδῶ βρίσκεται! εἶπε πάλι.

— Καὶ ὁ Σατανᾶς μαζί! εἶπα κ' ἐγώ.

— Ὅταν θέλεις, εἶνε ἀκίνδυνος!...

Ἦσαν ἀρκετοὶ στὴν αἴθουσα τῆς ὑποδοχῆς. Κάτι σὰν νὰ ἔλαμψε σὲ μιὰν ἄκρη.

Ἡ Ἑλλῆ. Γυρισμένη σὲ μιὰ παχειὰ κυρία τῆς μιλοῦσε. Στράφηκε στὴν εἰσοδὸ μας καὶ μᾶς εἶδε. Ἡ ματιὰ τῆς ἦταν σοβαρὰ, σκεπτικὴ. Καὶ οὔτε τὸ παραμικρὸ χαμόγελο νὰ χαράξῃ τὰ χεῖλιά της.

Τοὺς περισσοτέρους, ἢ καλύτερα σχεδὸν ὅλους, δὲν τοὺς ἐγνώριζα. Ἦσαν φαίνεται νέες γνωριμίες. Οἱ ἄλλοι, οἱ γνωστοὶ μου, τί εἶχαν γείνει; Ὁ Χούλης, ὁ Φουριδης, ἡ κυρία Εὐθυμία μὲ τὴν οἰκογένειάν της. Ἀλλ' οὔτε ὁ κύριος Σινέκας, Γαινόζης...

Μὲ σύστησαν.

— Ὁ κύριος Δημήτριος Πιδάλης!... Παίζει καὶ βιολι ἔξοχο!...

Πόσο τὸ εἶχα μισήσει αὐτὸ τό: παίζει καὶ βιολι ἔξοχο, ποῦ μὲ ἀκολουθοῦσε παντοῦ σὰν νὰ εἶχε γείνει οὐρὰ τοῦ ὀνόματός μου!

Ἡ κυρία Σινέκα, σὰν νὰ τὴν εἶχε πάρει ὁ ὕπνος, καθισμένη μέσα σ' ἕνα ὄμιλο γυναικῶν, καὶ ἔυπνησε, μὲ ῥώτησε, ἀν φινᾶ ἔξω ἄνεμος!...

Ἐγὼ ῥώτησα γιὰ τὸν κύριο Σινέκα, ποῦ δὲν τὸν εἶδα ἐκεῖ. Γιὰ μιὰ στιγμή ἤλπισα, ὅτι θὰ ἔλειπε σὲ κανένα μακρινὸ ταξίδι, ἀλλὰ ἀκουσα ὅτι ὁ κύριος Σινέκας βρισκόταν μὲ ἄλλους στὸ διπλανὸ δωμάτιο. Ἡ φλυαρία τῶν γυναικῶν πάλι ἄρχισε. Κάτι διηγούντο, ἕνα σκάνδαλο!...

Ἡ Ἑλλῆ ἔξακολουθοῦσε νὰ μιλᾶ μὲ τὴν παχειὰ κυρία. Πέρα δύο κύριοι, ὁ ἕνας μὲ γυαλιὰ, παχὺς, ἀγνωστοὶ μου, κυτᾶζανε τὶς μηχανὲς τῶν βολογιῶν τους. Ἐγὼ νόμισα στὴν ἀρχή, ὅτι βλέπανε πόση ὥρα κρατοῦσε ἡ φλυαρία τῶν γυναικῶν. Ἐνας νεανίσκος, ἀκίνητος σὰν πιασμένος ἀπ' τὸν λαιμὸ ἀπ' τὸν θαλάσσι του λαιμοδέτη καὶ βιασμένος νὰ μένῃ ἔτσι ἀπ' αὐτὸν, καθότανε χωρὶς νὰ ἀκουμπᾶ τὴ μέση του στὸ ἀκουμπιστήρι τῆς καρέκλας, τὸν κορμὸ ἴσιο καὶ τὰ πόδια μὲ τὰ λαμπερὰ λουστρήνια του ἐνωμένα. Ἐνα κοριτσάκι ξανθὸ καὶ ἕνα ἀγοράκι μὲ ναυτικὰ, σκυμμένα σ' ἕνα τραπέζι, κυτᾶζανε τὶς ζωγραφιὲς ἐνὸς βιβλίου.

Ἐγὼ κάθησα ψυχραμένος καὶ ἔτοιμος νὰ δυ-

σαρεστηθῶ, νὰ φύγω κρυφά. Καὶ ἂν μπορούσα, θὰ ἔφευγα!... Ὅλοι μὲ ἐνοχλοῦσαν, ὅλοι!... Τὰ παιδιὰ, οἱ γυναῖκες, αὐτοὶ ποὺ κύταζαν τὰ ρολόγια τους!... Τί ἤθελα ἐγὼ ἐκεῖ;...

Μαῦρες σκέψεις, πολλές καὶ γρήγορες, ποὺ ἡ γρηγοράδα τους δὲν ἄφινε νὰ φανοῦνε καλά, πέρασαν ἀπ' τὸ νοῦ μου καὶ εἶδα μέσα σ' αὐτὲς τὴν ἀγάπη τῆς Ἑλλης νὰ χάνεται!...

Ὁ Ἀρκόπουλος, ποὺ εἶχε χαθῆ γιὰ λίγο, φάνηκε καὶ μὲ πλησίασε. Βάδιζε μέσα στὸ σπίτι σὰ σὲ δικό του μέρος αὐτός!... Ἐγώ;

— Πάμε νὰ δοῦμε τὸ γέρο; Τώρα εἶνε ἡ ὥρα τῆς λίμας τῶν γυναικῶν καὶ πρέπει νὰ τοὺς περάσῃ!...

Ἡ πόρτα ἦτανε μισανοιγμένη καὶ ὁ Ἀρκόπουλος τὴν ἐσπρωξε καὶ μπήκαμε.

Κοντὰ στὸ παράθυρο, ποὺ εἶχαν ἀνασυρμένες τίς κουρτίνες του, καθόταν ὁ κύριος Σινέκας μὲ τρεῖς ἄλλους. Ὁ ἕνας ἦταν ὁ γέρο Γκινόζης, ἕνας ἀδύνατος, σκιωπτός λίγο, μελαχροινὸς γέρος μὲ κατάμαυρα μάτια. Ὁ ἄλλος ἄνδρας σαστός, μὲ ὠραία μουστάκια, μεγάλα, ξανθὰ, καὶ μάτια καστανά. Ὁ τρίτος ἕνας κοντούλης ἀνθρωπάκος.

Ὅλων τὰ μάτια στηλώθηκαν σὲ μᾶς. Εἶδα τὸν Γκινόζη νὰ κίνη κίνημα σὰν νὰ τὸν ἐνόηλησε τὸ κολάρο του.

Ὁ Ἀρκόπουλος προχώρησε καὶ κάθησε πρὸ πέρα ἀπ' αὐτοὺς σ' ἕνα τραπέζακι κοντὰ, σκεπασμένο μὲ λινοῦ ὑφασμα κεντημένο μὲ κύκλους καὶ στίς γωνιὲς μὲ ἀνθή, γαρύφαλα, μενεξέδες. Κάθησα κοντὰ του.

Εἶχα πάλι δυσαρεστηθῆ. Ἡ ἐπιθυμία ποὺ εἶχα νὰ φύγω, πάλι ἦλθε πρὸ δυνατῆ. Ἦθελα νὰ ἔφευγα, νὰ πετοῦσα ἔξωτα, ἑλπίδες, ὅλα, γιὰ νὰ ἀπαντήσω μὲ περιφρόνησι στὴν περιφρόνησι τοῦ γέρου, στὸν ψεύτικο χαιρετισμό του!

Ὁ Σινέκας, καθισμένος καθὼς συνήθιζε σὲ τέτοιες περιστάσεις, μόλις ἀκουμπώντας στὴν καρέκλα πίσω καὶ τὸ κεφάλι ὀρθιὸ σὰν πετεινοῦ, ποὺ ἀποράζεται φωνὴ νύχης ἄλλου, ἔακουσθησε τὴ διδασχὴ του.

— ... Ἐκεῖ χρήματα πεταμένα, σκορπισμένα στὸν ἄνεμο, ἐδῶ πεταμένα στὴ θάλασσα! Θέλει σκέψι, σκέψι τὸ κάθε πράμα, θέλει κεφάλι δεξιό! Ἄλλοίμονο! Ὅλες οἱ μέλισσες δὲν γεννοῦνε μέλι!... Ὅχι, ὄχι! Ἐτσι νομίζω;...

— Μάλιστα, μάλιστα! εἶπαν οἱ ἀκροαταὶ του, καὶ τὰ κεφάλια των ἔγειραν σὰ στάχυα ἀπ' ἄνεμο ξαφνικό, ἐνῶ ὁ γέρο Γκινόζης κάνοντας πάλι τὴν ἴδια κίνησι, σὰ νὰ τὸν ἐνοχλοῦσε τὸ κολάρο του, καὶ τρίβοντας τὸ ἕνα σ' ἄλλο τὰ χέρια του, εἶπε:

— Δὲν ὑπάρχει λόγος!... Εἶνε πολὺ, πολὺ φρόνημα λόγια!... Νά, κάνανε τὸν Λαμίδα ὑπουργὸ τῶν Οἰκονομικῶν!... Μὰ πῶς τὸν κάνανε; ποῦ εἶδειξε ὅτι ἔχει κεφάλι δεξιό, ὅπως

λέγει ὁ κύριος Σινέκας!... Ὅχι ἔχει, τὸ βροῖκε ἀπ' τὸν πατέρα του!... Ξέρει τί θὰ πῆ νὰ βγάλῃ λεπτὰ;... τί θὰ πῆ οἰκονομία;...

— Ἀσ' τα!... Καὶ ὁ κύριος Σινέκας τὸν διέκοψε πάνω στὴν ὁρμὴ του, ἀπλώνοντας καὶ τὸ χέρι.

— Καὶ ἄλλοτε σὰς τὸ ξαναεἶπα!... Μιὰ φορὰ!... Εἶνε καιρὸς τώρα πολὺς!... Πολλοὶ ποὺ μ' ἤξεραν, ποὺ μὲ γνώρισαν κατὰ βάθος, ποὺ μὲ εἶχανε σπουδάσει!... Ἄς τὸ ποῦμε ἔτσι!... Ἐτσι μπορεῖ νὰ τὸ πῆ κανεὶς γιὰ τὸ βαθύ, βαθύ!... Αὐτοὶ ἔξεραν διὸ ἐγὼ δὲν ἀεροβατῶ!... Δὲν πάω στὰ κουτουρού!... Καὶ ἀπόδειξι, ἡ πιὸ τρανῆ, εἶνε ἡ περιουσία μου!... Ἐγὼ τὴν ἔκανα!... Ὅντε κληρονομία, ὄντε λαχείο, ὄντε τίποτε τέτοιο! ἄλλα κεφάλι ντοῦρο, χρηματικό, φρόνημο!... Εἶμουνα φτωχός, φτωχότατος καὶ ἔγεινα πλούσιος, ἔκανα ἀρκετὰ ὥστε νὰ ζῶ καλά!... Ἐ, καιροὶ! Ὅχι καὶ ἂν ἔκανες, λίρες εἶχες! Μὲ τὸ τσουβάλι!... Φτάνει κεφάλι νὰ εἶχες γιὰ νὰ σοῦ μείνουν!...

Καὶ ὁ Σινέκας γέλασε.

— Ξέρετε γιατί γελῶ; εἶπε ἔπειτα.

Καὶ ἔακουσθησε νὰ μισογελά κουνώντας τὸ κεφάλι.

— Θυμοῦμαι τὰ λόγια ἐνὸς ἀφεντικοῦ μου!... Τὸν καιμένο τὸν Φουντιόκα!... Ἦτανε παχὺς, παχὺς καὶ κόκκινος! Ἀγαποῦσε τὸ καλὸ κρασί, τὸ καλὸ φαί καὶ τίς γυναῖκες!... Δὲν ἦτανε παντρεμένος!... Ἄγιο τὸ χῶμα, ποὺ τὸν σκεπάζει!... Εἶνε χρόνια καὶ χρόνια πεθαμένος!... Μοῦ ἔλεγε, θυμάμαι:— Βρὲ παιδί, ἀφῆσε τίς μπερμπαντιές!... Δίνουν κακὸ καρπὸ αὐτές!... Χρόνια, χρόνια!... Εἶχα ταξιδεύσει, τί στὸ Κάιρο, τί στὴν Ἀλεξάνδρα, τί στὴν Πόλι!... Στὴν Ἀλεξάνδρα πῆγα πάλι, ἀφοῦ εἶχα...

Τὸ πιάνο ἀκούσθηκε μέσα νὰ χτυπᾷ.

Ὁ Ἀρκόπουλος σηκώθηκε γρήγορα.

— Πάμε!... εἶπε.

Στὴ σάλα εἶχε γείνει ἐπὶ τέλους ἡ σουχία. Ἡ Ἑλλη ἦτανε στὸ πιάνο καθισμένη, καὶ ὀρθιὸ κοντὰ τῆς ἕνα κορίτσι μὲ κοντὰ φουστάνια ξανθὰ, διάλεγε ἢ ζητοῦσε κομμάτια μουσικῆς. Ἡ παχειὰ κυρία, ἐκεῖνη ποὺ τῆς μιλοῦσε πρὶν ἢ Ἑλλη, στράφηκε σὲ μᾶς.

— Ἐλάτε, κύριοι! Μουσικὴ τώρα! εἶπε μὲ κάποιον τόνον αὐστηρό, σὰν νὰ μᾶς μάλωνε καὶ σὰν νὰ εἴμεθα μεῖς οἱ αἴτιοι ποὺ τόση ὥρα πῆγε χαμένη σὲ λόγια καὶ φλυαρία.

— Κύριε Πιδάλῃ, ἔχουμε καὶ μιὰ δεσποινίδα, ποὺ θὰ συναγωνισθῆτε!... μοῦ εἶπε ἡ μητέρα τῆς Ἑλλης, δείχνοντάς μου τὴν κόρη, ποὺ ἦτανε κοντὰ στὸ πιάνο ὀρθια. Καὶ ἀλήθεια, τώρα εἶδα ἕνα βιολὶ νὰ εἶνε σ' ἕνα κάθισμα ἐπάνω.

— Ἐμπρός!...

— Τὸ κοριτσάκι ἦταν ἔτοιμο. Ἐγὼ ἀντὶ νὰ

καθήσω, στάθηκα δρθιος. Ἐβλεπα τὰ μαλλιά της Ἑλλης, τὸ σῶμα της τὸ κομπὸ καὶ γεμάτο, τώρα, λίγο.

Ἀρχίσανε νὰ παίζουν. Τὸ κοριτσάκι ἔπαιξε ὄχι καλὰ, ἀλλ' ὑποφερτὰ, ὅταν μαζί κανεὶς ἔβλεπε ὅτι ἦταν κόρη καὶ μικρὴ μάλιστα.

Σιγὰ σιγὰ πλησίασα ἀκόμα περισσότερο στὸ πιάνο. Φαινότανε συγκινημένο τὸ κοριτσάκι. Καὶ ἦταν ὠραῖο ἔτσι μ' αὐτὴ του τὴ συγκίνησι, μὲ τὰ μαλλιά του ῥιχμένα στοὺς ὤμους... Ἐαφνικὰ εἶδα τὴν Ἑλλη νὰ με κυτᾶ. Εἶδα τὸν θυμὸ στὸ βλέμμα της!... Φοβήθηκα μὴ αὐτὴ παρεξήγησε τὸ κύταμά μου καὶ ἔρριξε τὰ μάτια μου στὰ πλῆκτρα, κυτᾶνοντας τὰ δάχτυλα τῆς Ἑλλης, πὸν ἄσπρα ἄσπρα, τρυφερά, σὰ φτιαγμένα ἀπὸ ῥόδα ἄσπρα, εὐκίνητα σὰν ἀπὸ λάστιχο, ἔτρεχαν, πετοῦσαν στὰ πλῆκτρα πάνω... Ὅταν ἡ μικρὰ ἔπαψε, τὴν χειροκρότησαν.

— Καὶ ἤμουν ἄρρωστη! εἶπε, καθὼς κατέβαζε τὸ βιολί, μὲ μιὰ φωνὴ βραχνιάσμενη.

— Τὸ καίμενο τὸ κοριτσάκι! εἶπα.

Ἡ Ἑλλη μὲ κύταξε καὶ σηκώθηκε.

— Ἐ, ἔ! ποῦ πάτε! Θὰ παίξῃ ὁ κύριος Πιδάλης!...

Μὰ δὲν τὸ ἤξερε!...

— Ἴσως κουράσθηκε ἡ δεσποινίς!... τῆς εἶπα.

Διόλου, κύριε!... μοῦ ἀπήντησε γρήγορα γρήγορα.

Πῆρα τὸ βιολί μου καὶ τὸ ετοίμασα. Παίξαμε ἕνα ἀπ' τὰ κομμάτια, πὸν παίξαμε ἄλλοτε. Ἐπειτα ἀπ' αὐτὸ ἔπαιξα ἕνα κομμάτι, πὸν ἴσα ἴσα εἶχα κάνει, εἶχα τολμήσει νὰ πάνω γιὰ τὴν ἀγάπη τῆς Ἑλλης! Ἦταν θλιβερό, παραπονετικό καὶ ἔδειχνε ἀρετὰ καλὰ, ὅτι δὲν εἶχα καμιὰ ἐλπίδα, ὅτι κνηγοῦσα ἕνα ὄνειρο!

Τώρα τὸ ἔπαιξα μὲ τόσο πάθος, πὸν παρασύρθηκα, χάθηκα γιὰ νὰ ζῆση τὸ παράπονό μου. Εἶχε γείνει σιωπὴ βαθειά.

Καὶ τὸ βιολί, ἄλλοτε σὰν ἀπὸ στήθος πονεμένο βραχνὰ μιλοῦσε, ἔψαλλε πόνους, ἐλπίδες συντριμμένες, καὶ ἄλλοτε ψηλὰ καὶ σιγὰ παρακαλοῦσε, ζητοῦσε τὴν ἀγάπη!...

Σταμάτησα ἀπότομα ἀπὸ μιὰ θλιβερῆ σκέψι πὸν μοῦ ἦλθε. Ὅλοι μὲ κύταξαν. Ἐπειτα χειροκρότησαν.

— Εἶγε!...

— Ἐξοχα! φώναξε ὁ Ἀρχόπουλος.

Ἐγὼ σκουπίζοντας τὸν ἰδρωτὰ μου εἶδα λίγο πὸ πίσω ἀπὸ τὸν ὄλο χαρὰ καὶ γέλιο Ἀρχόπουλο, τὸν νέο μὲ τὰ ξανθὰ μακρὰ μουστάκια καὶ πίσω, μισοχωμένον στὴν πόρτα, τὸν Γκινόζη, καὶ ἀντίκρουσα τὴν κακὰ ματιά του.

— Θὰ περάσῃ καὶ αὐτὴ ἡ μέρα ὅπως οἱ τόσες ἄλλες!... Πάντα μὲ βασάνιζε ἡ σκέψις αὐτὴ ὅταν εἶμουν κοντὰ της, πάντα ὁ φόβος τοῦ χωρισμοῦ μὲ μελαγχολοῦσε. Καὶ ἐρχόταν

στὶς στιγμὲς τοῦ γέλιου, μιᾶς μεγάλης προσοχῆς, σὲ στιγμὲς, πὸν λησμονοῦσα ὅλα γιὰ νὰ βλέπω αὐτὴν μόνο!...

Ἡ Ἑλλη σκυμμένη στὸ πιάνο χτυποῦσε σιγαλὰ τὰ πλῆκτρα.

— Ἐπρεπε νὰ σὲ παρακαλέσουμε νὰ ἔλθῃς! μοῦ εἶπε σιγὰ, χωρὶς νὰ πάψῃ νὰ χτυπᾷ τὸ πιάνο.

Σὰν νὰ βγήκα μὲ τὴ φωνὴ της ἀπὸ κακὸ ὄνειρο. Θέλησα κατὶ νὰ τῆς πῶ, ἀλλὰ καθὼς ζητοῦσα λέξεις λατρείας καὶ εἶχα, παράξενα, αὐτὴ τὴ φορὰ, ἕνα θάρρος ἀγνωστὸ μου.

— Κύταξε! μοῦ λέγει ἡ χονδρὴ πλησιάζοντας καὶ ἀγγίζοντας με μὲ οἰκειότητα στὸ χέρι. Μοῦ ἔδειχνε τὸ κοριτσάκι, πὸν εἶχε παίξει βιολί. Καθισμένο αὐτὸ, καὶ ἔχοντας τὸ σαγονάκι του στὸ ῥυθμὸ μιᾶς καρτέλας μὲ τὰ μάγουλα κόκκινα ξαναμμένα, μὲ κύταξε μὲ ἀκίνητα μάτια. Σὲ λίγο μπῆκαν δυὸ ὑπηρετήτριες μὲ γλυκὰ κρέμες...

Τὰ λόγια της ἐκεῖνα μὲ ἔκαναν εὐθυμο. Ἐκάθησα ἔτοιμος νὰ ἀστειευθῶ μὲ τὸν Ἀρχόπουλο, μὲ τὴς κυρίες, καὶ ἀκόμη καὶ μὲ αὐτὸν τὸν Γκινόζη, καὶ νὰ γείνω καὶ ἀκροατὴς πιστὸς τοῦ κυρίου Σινέκα! Ἀλλὰ καθὼς ζήτησα τὸ βλέμμα της, τὸ εἶδα νὰ μὲ ἀποφεύγῃ καὶ νὰ ἔχῃ γείνει ψυχρό!...

— Τί ἔχει;...

Ἄν καὶ πίστευα ὅτι μοῦ ἔκανε πείσματα, ὅτι ἡ ψυχρότης της αὐτὴ ἦταν πλαστή, ἐθύμωσα!

Πῶς ἤθελα νὰ τὴν ἐκδικηθῶ!... Νὰ ἀγαπήσω καμιὰ ἄλλη!... Καὶ ἡ ἄλλη, παρουσιαζόταν στὸ νοῦ μου, στὸ πρόσωπο τῆς μικρῆς πὸν ἔπαιξε βιολί!

Σηκώθηκα καὶ μπῆκα στὸ δωμάτιο πὸν βρισκόταν ὁ κύριος Σινέκας.

Ὁ Σινέκας ἀδιάφορος γιὰ μουσικὴ καὶ βιολιά, καθότανε στὴ θέσι του. Κοντὰ του τώρα, μαζί μὲ τὸν κοντόν, καθότανε καὶ ὁ παχὺς μὲ τὰ γυαλιά.

Ἐκάθησα στὴν ἴδια θέσι, πὸν εἶχα καθῆσει μὲ τὸν Ἀρχόπουλο, ἂν καί, καθὼς μπῆκα, ὁ παχὺς κύριος μοῦ ἔδωσε θέσι κοντὰ του σὲ μιὰ καρτέλα κενή.

Ὁ Σινέκας μιλοῦσε πάλι, μὲ μιὰ ἔξαψι ὁμως τώρα.

— ... Ὅταν εἶσαι φτωχός, ποῖος σὲ λογαριάζει;... Κανεὶς, κανεὶς! Καὶ ἡ μάνα αὐτὴ δὲν ἀγαπᾷ στάλα τὸ φτωχὸ παιδί της!... Τοῦ δίνει κλωτσιὰ!...

Ἡ φωνὴ ἡμέρωσε πὸν κάτω:

— Καὶ αὐτὰ, τὰ ὁποῖα λέγω, εἶνε γιὰ ἀπάντησι τοικουράτη σὲ κείνον τὸν πρῶτον... θυμάσθε... πὸν ἔλεγε σὲ κείνον τὸν ἄλλο τὸν προκομένο, τὸν Σιδέρη, ὅτι πέταξε χιλιάδες δραχμὲς στὰ μούτρα πολλῶν πὸν θέλανε νὰ τὸν ἀγοράσουν! Τὸν εἶδατε ὁμως; Ἦτανε μὲ μισὸ παπούτσι!... Τὸν εἶχε πετᾶει καὶ ὁ σπιτονο-

κοκύρης του ἔξω στὸ δρόμο καὶ μὴ ῥωτᾶτε τί τραβήξαμε γιὰ νὰ βρῆ μιὰ τρύπα νὰ χῶσῃ τὰ παιδιὰ του!... Κανεὶς δὲν τὸν ῥωτᾷ ἂν εἶνε τίμιος! Ὅλοι ῥωτοῦνε: ἔχει;... Ἐτοι νομίζω;...

— Ναι, ναί!

Ὁ κύριος Σινέκας πῆρε τσιγάρο ῥίχνοντας μιὰ ματιὰ περαστικὴ σὲ μένα.

— Ἄμ' γιὰ τὸ διορισμὸ τοῦ Φαμπρῆκη, γιὰ διευθυντὴ τῆς ἀστυνομίας;... ῥώτησε ὁ Γκινόζης κουνώντας νευρικά τὸ κεφάλι του πάνω, κάτω.

Ὁ Σινέκας εἶχε βάλει τὸ τσιγάρο στὸ στόμα καὶ κούνησε τὸ κεφάλι, λέγοντας μ' αὐτό, νὰ περιμένουν. Ἄναψε τὸ τσιγάρο του.

— Τὸ ἀκουσα αὐτό! εἶπε βγάζοντας πρῶτα ἀπ' τὸ στόμα του ἕνα μικροσκοπικὸ σύννεφο. Καὶ νὰ σὰς πῶ, ἐγέλασα μὲ τὴν καρδιά μου! Ἀστυνομὸς ὁ Φαμπρῆκης!... ἄνθρωπος πὸν κνηγᾷ γυναῖκες, ἀστυνομός!...

— Κάποτε λέγει καὶ σωστά! εἶπα μὲ τὸ νοῦ μου.

Τὰ λόγια τοῦ Σινέκα δὲν ἦταν τόσο ἀνόητα καὶ τρελά. Ἄλλ' ἐνῶ αὐτὸ πὸν ἔλεγε, μπορούσε νὰ τὸ πῆ καὶ ἄλλος χωρὶς νὰ φέρῃ στὸ νοῦ τοῦ ἀκροατῆ τίποτε κακὸ, ἔφερον τὴν ἰδέα, γιὰ τὸν Σινέκα, ὅτι ἔχει ἐμπρός του ἕνα μανιακό. Ἐτοῦτο τὸ ἔκανε ὁ τρόπος, ὁ τόπος, ἡ στάσις ἡ δασκαλικὴ καὶ ἡ μανία, πὸν δὲν τὴν ἔκουβε, νὰ τὸν ἀκούνε νὰ μιᾶ, καὶ ὅτι ἔλεγε ἦταν τὸ πιὸ σωστό!... Τὸ πιὸ νόστιμο ἦταν ὅτι, ἄλλο πῆγαινε πολλὲς φορὲς νὰ διηγηθῆ καὶ ἄλλο ἔλεγε. Καὶ πολλὲς φορὲς ἦτανε κατὰ τῆς κλεισιᾶς καὶ ἄλλοτε ὅπλερ.

Πάλι σηκώθηκα. Εἶχα νομίσει ὅτι καθῆσα ἀρκετὰ. Βγήκα ἀπ' τὴν ἄλλη πόρτα στὸ διάδρομο. Ἀπὸ ἕνα παράθυρο εἶδα ἔξω. Ὁ ἥλιος ἔδνε. Ἐνα σύννεφο πλατὺ, ξαπλωμένο στὸν οὐρανὸ τὸν γαλανό, φαινότανε σὰν δέρμα χρυσοῦ κατσαροῦ θηρίου ἀπλωμένο.

Ὁ μῦθος τῆς χρυσοῦς δορᾶς πέρασε ἀπ' τὸν νοῦ μου.

Πατώντας τὸν παχὺ τάπητα μπῆκα σιγὰ στὴ σάλα. Μέσα στὴ σιωπὴ ὄλων, ὁ νέος μὲ τὰ ξανθὰ μακρὰ μουστάκια μιλοῦσε.

Κύταξα νὰ δῶ τί ἔκανε ἡ Ἑλλη καὶ τὴν εἶδα ὄλη προσοχὴ νὰ εἶνε σὲ ὅτι ἔλεγε ὁ διηγούμενος, χωρὶς νὰ κινῆ ἀκόμα καὶ τὰ βλέφαρα.

Ὁ νέος αὐτὸς εἶχε ταξιδέψῃ πολὺ καὶ διηγότανε κατὰ ταξίδια του καὶ μιὰ συνάντησί του μὲ κάποια ἰδιότροπη κυρία...

Μιὰ ζήλεια ἄρχισε νὰ μὲ ἐνοχλῆ. Τί ἤθελε αὐτὸς στὴ μέση; Καὶ δὲν ἦταν ἀσχημὸς! Καὶ σοο τὸν ἔβλεπα, τόσο ἐνόμιζα νὰ διέκρινα στὴ μορφὴ του κατὰ πὸν ἀρέσει στὶς γυναῖκες!... Καὶ ἡ φωνὴ του καλὴ, γλυκειά!

Ἡ Ἑλλη τὸν ἔβλεπε καλὰ, καὶ αὐτὸς σ' αὐτὴν, πολλὲς φορὲς, φαινότανε νὰ τὰ διηγῆται.

Μοῦ φάνηκε νὰ ἦτανε λίγο ὄχορὰ.

Μιὰ ὑπηρετρία μπῆκε καὶ ἄρχισε νὰ ἀνάβῃ τὰ φῶτα. Εἶχε ἀρχίσει νὰ σκοτεινιάζῃ. Ὁ Ἀρχόπουλος σηκώθηκε καὶ μὲ πλησίασε.

— Τί ἔγινες;

— Εἴμουν μέσα!...

— Κάτσε ν' ἀκούσης; ἔβλεπα, κούτσουρα! Βρῆκαν διασκέδασι οἱ γυναῖκες μὲ τὴς ἀηδίες του!... Ἐλα ἀπ' ἐκεῖ! τί κάθεται κοντὰ στὴν πόρτα!...

Τὸν εὐχαρίστησα. Θὰ ἔμενα κει κοντὰ στὴν πόρτα. Αἰσθανόμενον παράπονο δι' αὐτὴν τὴν ἐγκατάλειψι καὶ μαζί σὰν κατὶ κακὸ θηρίο, πὸν γλύφει τὸ δικὸ του αἷμα μὲ ἡδονή, μιὰ εὐχαρίστησι γι' αὐτὴν τὴν κατάστασι, τὴν ἐγκατάλειψι.

— Ἐπρεπε νὰ σὲ παρακαλέσουμε νὰ ἔλθῃς!

Τὰ λόγια της μοῦ ἦλθαν στὸ νοῦ, ἀλλ' ἐγὼ ἤθελα νὰ λυπηθῶ, καὶ τὴ μικρὴ ἐλπίδα, πὸν ἔφεραν τὰ λόγια αὐτὰ, τὴν ἔθαψα σὲ ὅτι εἶχα δῆ καὶ σὲ ὅτι ἔβλεπα!...

— Νὰ φύγω!...

Καὶ ἔφυγα σιγὰ.

Τὸ σκοτάδι εἶχε πῆσει πιά, καὶ τᾶστρα λάμπανε ψηλὰ στὸν καθαρό οὐρανό. Θὰ πᾶν μέσα, αὐτὴ, στὸ ἄλλο δωμάτιο, θὰ δῆ καὶ κει ὅτι δὲν εἶμαι. Θὰ μὲ ζητήσῃ στὸ μπαλκόνι. Τίποτα! Ἐγὼ θὰ ἔχω φύγῃ!... Θὰ σκεφθῆ...

Καὶ ἡ φαντασία μάλιστα ἀράχνη ἄρχισε νὰ μοῦ ὑφαίνῃ σκηνὲς καὶ ἐπεισόδια μὲ τὴν Ἑλλη.

Εἶχαν περάσει τέσσερες ἡμέρες ἀπ' ἐκεῖνη, πὸν πῆγα στοῦ Σινέκα τὸ σπίτι. Τὸν Ἀρχόπουλο δὲν τὸν εἶχα δῆ γιὰ νὰ μάθω νέα, καὶ τί εἶπαν πὸν ἔφυγα κρυφὰ. Τὸ ἀπόγεμα τῆς πέμπτης ἡμέρας καθόμουνα κοντὰ στὸ παράθυρο μελαγχολικός, χωρὶς δερεῖ νὰ βγῶ ἔξω.

Ὁ οὐρανὸς ἦταν γεμάτος σύννεφα, καὶ αὐτὰ μὲ ἔκαναν ἀκόμα πιὸ μελαγχολικό.

Ἀντικρὺ μου κάποιος ἔσκαβε, κοντὰ σ' ἕνα χονδρὸ δένδρο, μὲ μιὰ μεγάλη ψάθα στὸ κεφάλι, καὶ λίγο πὸν πέρα μιὰ ἀγελάδα ἄσπρη μὲ κόκκινα σημάδια ἔβουσε.

Ἐαφνικὰ ἕνας σκύλος μεγάλος, μαῦρος, μαλλιάρδος, γνωστός μου, βγήκε ἀπὸ ἕνα σωρὸ πέτρες καὶ ἄρχισε νὰ γαυγίῃ κυτᾶνοντας πρὸς τὸν τοῖχο μιᾶς μάνδρας, ὅπου σὲ λίγο φάνηκε κάποιος, ψηλός, ἀδύνατος καὶ μὲ μαῦρα ρούχα νὰ βγαίῃ...

Ἡ καρδιά μου χτύπησε δυνατὰ. Ὁ Ἀρχόπουλος.

Γρήγορα κατέβηκα τὴ σκάλα καὶ ἀνοίξα τὴν ἐξώπορτα.

Ὁ Ἀρχόπουλος πλησίαζε χαμογελώντας. Πὸν πίσω εἶδα κείνον μὲ τὴ μεγάλη ψάθα, πὸν ἔσκαβε, νὰ πετροβολᾷ τὸ σκυλὶ καὶ αὐτὸ νὰ φεύγῃ γρήγορα μὲ μισοριγμένη τὴν οὐρά.

Τὸν ὠδήγησα πάνω.

Η ΑΠΟΦΕΣΙΣ ΤΗΣ ΒΑΥΑΡΙΑΣ — ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ

N. ΓΥΖΗ

Η ΑΠΟΦΕΣΙΣ ΤΗΣ ΒΑΥΑΡΙΑΣ — ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ

N. ΓΥΖΗ

— Τί νέα; μού είπε ρίχνοντας τὸ καπέλο του στὸν καναπέ.

— Καλά! ἀπήντησα, ἂν και μού ἤλθε δρεξίς νὰ τοῦ πῶ: πολὺ ἄσχημα!... και νὰ τοῦ διηγηθῶ τίς στενωχώριες μου.

— Ἡ θειά;

— Ἐξω εἶνε! Οἱ γυναῖκες δὲν πολυστενοχωροῦνται σ' αὐτὸν τὸν κόσμο!...

Ὁ Ἀρκόπουλος γέλασε.

— ἴσως ἔχεις δίκαιο! εἶπα.

Ἐγὼ εἶχα γείνει εὐθυμὸς. Ὁ ἐρχομὸς τοῦ Ἀρκοπούλου μού εἶχε διώξει τὴν μελαγχολία.

— Δίκαιο, δίκαιο!... Και τί θὰ πῆ δίκαιο!...

— Ὡ, Ὡ!... Και ὁ Ἀρκόπουλος, μὲ γελαστά μάτια, ἔξυνε τὸ κεφάλι του.

Ἐξαφνα σκυθρωπώσα. Ἡ λέξις, πού εἶπα, γελαστή, μού ξύπνησαν ἰδέες, σκέψεις, και αὐτὲς σὰ σύνεφα, πού βγαίνουν ξαφνικά σὲ καθαρό οὐρανὸ, σκέπασαν τὴν εὐθυμία μου, τὸν ἥλιο!...

Ὁ Ἀρκόπουλος εἶχε σταθῆ μπρὸς στὸν καθρέφτη προσπαθώντας νὰ δώσῃ στὸ μουστάκι του ἀρειμάνιο σχῆμα.

— Μὰς τὸ ἔσπασες κρυφὰ προχθές!... Εἶμαι θυμωμένος πολὺ γι' αὐτὸ! στὸ ὀρκίζομαι!...

Δικαιολογήθηκα. Τί ἤθελα νὰ κάνω; Νὰ καθήσω και νὰ ἀκούω τοὺς ἔρωτας τοῦ κυρίου Μαιμίδη; Ἄν ἔμενα, κάτι κακὸ θὰ πάθαινα!...

Μέσα ὁ γέρος μὲ περιφρονοῦσε, και οἱ ἄλλοι ὄλοι μὲ κντάζαν, σὰν σκύλοι μάνδρας, ἐπισκέπη!...

Ὁ Ἀρκόπουλος τ' ἀκούγε κουνώντας τὸ κεφάλι σὰν νὰ μετροῦσε τὰ παράπονά μου.

— Ναί, ναί! ἔχεις δίκαιο! μού ἔλεγε κάποτε.

Ἐξω φωτίσθηκε ἔξαφνα, και τὸ φῶς, ἢ ἡ σκιά του, μπῆκε μέσα στὸ δωμάτιο. Ὁ ἥλιος καθὼς πλησιάζε στὴ δύση, κατώρθωσε νὰ στήσει τὰ σύννεφα και νὰ ῥίξῃ ἔξω τίς ἀκτίνες του.

Ὅταν ἐτελείωσα, ὁ Ἀρκόπουλος στάθηκε στὴ μέση τοῦ δωματίου και κρατώντας ἀπ' τὴν ἄκρη τὸ ἕνα μουστάκι του, εἶπε:

— Τώρα νὰ σοῦ πῶ κ' ἐγὼ!... Πολὺ βλέπω ἀγαπᾶς τὴν εὐκολὴ νίκη!... Ὁ Μαιμίδης εἶνε φίλος τοῦ Γκινόζη, πού τὸν ἔχει φέρει γιὰ γαμπρό! Τὸν εἶδες;... Αὐτὸς πού ὄλο λέει ἔρωτες και ταξίδια!... Τί νὰ σοῦ κάνω!... Δὲν εἶμαι ἐγὼ ὄραιο, οὔτε ἔχω κάτι ὄρατο νὰ ἀρέσω στίς γυναῖκες!... Μιά χάρι!... Στάσου! ἔξέρω γὼ τί λέω... Δὲν παθαίνω ὅτι πολλοὶ ἄσχημάνθρωποι!...

Μού φάνηκαν ὅτι τὰ μάτια τοῦ Ἀρκοπούλου εἶχαν δακρύσει. Δὲν μὲ κντάζε πού μιλοῦσε, ἔρριχνε τὰ μάτια του ἄλλοῦ.

— Λοιπὸν, ξακολούθησε, ἂν εἶχα κάποια μικρὴ χάρι, ἀλλὰ βλέπεις ὅτι οἱ Μοῖρες ἄδειασαν ὄλο τὸ σάκκο τους μὲ τὰ χαρίσματα πάνω στὸν κύριο Μαιμίδη και τὸν καταστόλισαν και ἔτσι δὲν ἔμεινε

τίποτε γιὰ μένα! Λοιπὸν! Θὰ πολεμοῦσα γιὰ τὴν Ἑλλή! Ναί! Δὲν θ' ἄφωνα, διὰ παντός μέσου νὰ τὴν πάρῃ κείνο τὸ κτήνος γιὰ τὴν προῖκα της, ἐνῶ τῆς ἀξίζει ἀγάπη, λατρεία!...

Και καθὼς καταλαβαίνω, θὰ πάρῃ κάμποσες χιλιαδοῦλες και ὁ Γκινόζη!... Γιατί αὐτὸς εἶνε τὸ πᾶν!... Νὰ ἤξερα πὼς συμπαθεῖ λίγο σὲ μένα! Θεέ! Στὸ λέγω μὲ τὴν καρδιά μου!...

Ὅχι κάθεσαι, ἐνῶ τὴν ἀγαπᾶς και ἤξερα, τὸ ἔβλεπα, ὅτι σὲ συμπαθοῦσε, κάθεσαι και ἀελοπίτσεσαι!... Τὸν ἀφίνεις γιὰ νὰ κερδίῃ!...

Ἐλα, εἶλα! αὐριο θὰ ἔλθῃ! Και στὴ γραμμὴ ὅπως ἄλλοτε!... Θὰ ἀρχίσουμε πόλεμο!... Τὸ βράδυ αὐριο στάς δικτώμιση! Ἐννόησες! Πρέπει ὁ κύριος Μαιμίδης νὰ κατατροπωθῇ μὲ ὄλα τὰ ταξίδια του και τοὺς ἔρωτάς του!...

Τὸν ἀκούγα, και χωρὶς νὰ θέλω κντάζα τὰ χρυσωμένα ἀπ' τὸν ἥλιο κεραμίδια ἐνὸς σπιτιοῦ, και τὴν κορυφὴ ψηλοῦ κυπαρισσιοῦ, πού φαινότανε λουσομένη στὸ φῶς, νὰ κινῆται.

Μιά χαρὰ μὲ τάραξε σὰν νὰ ζητοῦσε νὰ μού σπᾶσῃ τὸ στήθος, μὲ ζάλιζε, μὲ παρακαλοῦσε. Και ἡ φευγάτη ἐλπίδα ἐρχότανε ὀπλισμένη μὲ τὴν ὑπομονή.

— Μού λέγει ἡ Ἑλλή, ξακολούθησε ὁ Ἀρκόπουλος, γι' αὐτὸ τί νὰ σοῦ κάνω, πού δὲν ἔχεις κεφάλι! και μὲ συγχωρεῖς!... Μού λέγει: Πού εἶνε ὁ φίλος σου; — Εἶνε ζηλειάρης και ἔφυγε! τῆς ἀπαντῶ.

— Και τί σοῦ εἶπε αὐτή;

Μπά! ἔκανε... Δὲ ἔξερεις τὰ κορίτσια!... Λοιπὸν θὰ ἔλθω νὰ σὲ πάρω!... Βάλθηκα νὰ νικήσουμε!...

Και ὁ Ἀρκόπουλος, χώνοντας τὸ καπέλο του ἴσαμε τὰ αὐτιά, σηκώθηκε νὰ φύγῃ.

Τὸν σταμάτησα νὰ τὸν ῥωτήσω γιὰ τὸν Χούλη και τοὺς ἄλλους γνωστούς μου. Μού εἶπε βιαστικά.

— Πᾶνε, πᾶνε! Ὅλους τοὺς ἔκανε ὁ Γκινόζης νὰ μὴν πατοῦνε πιά!...

Και ἔφυγε.

Ὁ καϊμένος ὁ Ἀρκόπουλος! Δὲν ἦταν ὄρατος, ὄχι! Και μποροῦσε νὰ πῆ κανεῖς, ἀντιπαθητικός! ψηλός, ἀδύνατος, μὲ στενοὺς ὤμους, μὲ μεγάλα μουστάκια σὰν ψεύτικα, μὲ μικρὸ κεφάλι και μάτια παιδιοῦ. Ποτέ μου δὲν εἶχα ζηλέψει πού μιλοῦσε μὲ τὴν Ἑλλή. Και μὰ τὴν ἀλήθεια, μού φαινότανε νὰ μὴν ἀνῆκε στὸ ἀνδρικό φύλο, ἀλλὰ σὲ κάποιο οὐδέτερο!

Τὸν θυμοῦμαι κουλουριασμένο στὸ πιάνο σὰν ἐμπνευσμένο καλλιτέχνη, νὰ παίζῃ χοροὺς Ἑλληνικοὺς και Τούρκικα κομμάτια, πού ἐνθουσίαζαν τὸν Χούλη και τὸν ἔκαναν νὰ φωνάζῃ χτυπώντας τὰ δάχτυλά του σὰν νὰ βρισκότανε σὲ ταβέρνα;

— Ὡπ, ὦπ! ἄς φέξῃ!...

Τί ὄρατες μέρες, πού τὴ συνέχειά τους κατέστρεψε ἡ ἐμφάνισις τοῦ Γκινόζη!

Ἀπὸ τὸ ἀπόγεμα ἐτοιμαζόμουν. Σύννεφα ὁμοῦς θολὰ εἶχανε κλείσει τὸν οὐρανὸ.

Βρισκόμουνα στὴν τραπεζαρία. Ἡ θεία μου, μιά καλὴ γυναικούλα και ἀπλή, ἔπλενε στὸ μαγειρείο. Προσπαθοῦσα κάτι νὰ διαβάσω γιὰ νὰ περάσῃ ἡ ὥρα, ἀλλ' ἡ ἔνοια τοῦ καιροῦ δὲν μ' ἄφινε.

Στὸν ἀέρα φάνηκαν κάτι σύννεφα ὁμοῖα μὲ κλωστὲς ἀράχνης, πολλές, πολλές, νὰ κατεβαίνουν και νὰ ἀπλώνονται, στίς πλάκες ἔπειτα ἕνας βρόντος ἔγεινε ψηλὰ και θόρυβος. Ἡ βροχὴ ἀρχισε νὰ πέφτῃ μὲ δύναμι.

Ἀπ' τὰ κεραμίδια, ἀπ' τίς ῥοκίες ἀρχισαν νὰ τρέχουνε νερά. Ἡ βροχὴ ἀκόμα δυνάμωνε και μάλιστα μαζί ἀκούστηκε σὰν κακὸς, ἀπαισιος τραγουδιστὴς ὁ ἀνεμος.

Κάθησα στὸν καναπέ.

— Ἡ Ἑλλή;

Μιά λάμψη και μιά βροντὴ ταραξανε τὸ σπίτι. Ὁρμησα στὸ παράθυρο, ἐνῶ ἡ θεία μου ἔμπαινε τρομαγμένη και κἀνοντας τὸ σταυρὸ της.

— Μὴ στὸ παράθυρο!... μού φώναξε.

— Ἄλλη ἀστραπή. Μακρὰ ἕνας κεραυνὸς ἔπεφτε στὴ γῆ σὰ δαίμονας χτυπημένους.

Και εἶχε γείνει πλημμύρα ἔξω. Τὸ νερὸ ἔτρεχε θολὸ μὲ βουή σὰ μάζα, πού διευθύνεται ἀπὸ μυριάδες ζωφία τερατώδη, πού πηδοῦσαν, ἀνοιγόκλειναν τὰ στόματά τους.

Ἐγείρω πάλι στὸν καναπέ. Οἱ βροντὲς εἶχαν πάφει. Ἄκουγα τὸν θυμικὸ κρότο τῆς βροχῆς...

Κάτι εἶχα κάνει και μὲ κνηγοῦσαν. Ἐμπρὸς ἀπ' ὄλους ἔτρεχε ἕνας Μαλιτζὸς ψαράς μὲ πανέρι γεμάτο ψάρια στὸ κεφάλι του. Γιὰ νὰ σωθῶ, ἔπεσα στὴ θάλασσα, πού τὰ νερά της ἦσαν κόκκινα, κόκκινα. Οἱ διῶχτες μου σταμάτησαν στὴν παραλία. Ἄλλ' ἡ θάλασσα φούσκωνε και ἀνέβαινε τοὺς τοίχους τῶν σπιτιῶν!... Ἐγὼ πάλευα μὲ τὰ κύματα, πού κόκκινα τώρα σὰν αἶμα προσπαθοῦσαν νὰ μὲ σκεπάσουν. Ἐξαφνα κουράσθηκα, παρατήθηκα και βυθίσθηκα. Ἐχάθηκα. Ἐνα σκοτάδι ἐσκέπασε, τὴ σκέφι, ὄλα! Δὲν ὑπῆρχα! Ἐαφνιὰ μέσα σ' αὐτὸ τὸ σκοτάδι σὰ σπίνες ἀκουσα, και μ' αὐτὸ τότε πάλι ἐρχόμουν στὸν ἑαυτὸ μου, ἀκουσα νὰ γίνωνται ἤχοι βιολιοῦ. Κάποιος ἔπαιζε τὸ κομμάτι τὸ δικό μου... Ἐύπνησα ἐνῶ ἔβλεπα τὸν Γκινόζη μ' ἕνα πράσινο μακρὸ φόρεμα, καθισμένον σὲ μιά πολυθρόνα, νὰ κουνᾷ τὸ κεφάλι του σὰν νὰ νύσταζε.

Ἡ θεία μου ἀναβε τὸ φῶς. Ἡ βροχὴ εἶχε σταματήσει. Τὸ σκοτάδι εἶχε πέσει πικνὸ.

— Δὲν θὰ ἔλθῃ ὁ φίλος σου!... μού εἶπε ἡ θεία μου, τώρα, μ' αὐτὸν τὸν καιρὸ!...

— Αὐτὸ τὸ ξέρει ἐκεῖνος!... εἶπα μὲ κάποιο θυμὸ, γιατί μού φάνηκε νὰ τὴν εἶδα εὐχαριστημένη, ἂν δὲν ἐρχόταν ὁ Ἀρκόπουλος.

Ὁ Ἀρκόπουλος ὁμοῦς δὲν ἔλειψε. Ἤλθε. Ὁ θεῖος μου, πού εἶχε ἔλθει και αὐτὸς σχεδὸν μαζί του, θυμωσε και ἀρχισε κάτι νὰ λέγῃ, ἀλλ' ὁ Ἀρκόπουλος, μὲ θάρρος, ἂν και δὲν γνωρίζονταν καλά, τοῦ ἔκλεισε τὸ στόμα και τὸν ἔκανε νὰ πάφῃ.

Στὸ σπίτι τοῦ κυρίου Σινέκα πάλι σχεδὸν τὰ ἴδια πρόσωπα. Ἐλείπαν μόνον τὰ δυὸ κορίτσια και τὸ παιδί μὲ τὰ ναυτιὰ. Οἱ ἄλλοι ὄλοι ἐκεῖ.

Ἡ Ἑλλή μᾶς ὑποδέχθηκε μὲ ἕνα χαμόγελο ψυχρό. Ὁ ἐνθουσιασμὸς ἔπεσε, ἡ σκέψις νὰ πολεμήσω ἔφυγε.

Τί ἤθελα νὰ πᾶω;... Ὁ ἄλλος ἴσως ἔχει κἀνει προόδους!... Τί μὲ φέρνει αὐτὸς ἐδῶ!... Ἐθύμωνα μὲ τὸν Ἀρκόπουλο.

Μέσα στὸ μικρὸ δωμάτιο, μὲ τοὺς ἴδιους ἀπροσάτως ὁ κύριος Σινέκας μιλοῦσε πάλι.

— Κανεῖς δὲν εἶνε χριστιανὸς σήμερα, κανεῖς! ὄχι, ὄχι! Ναί! πάρτε ἕνα ψόφιο ἀπ' τὸ κρῦο και βάλτε τον στὴν πόρτα ἐνὸς πλουσιοῦ, ἄς ποῦμε τοῦ Κεμάδη. Θὰ δῆτε τί βοήθεια, πού θὰ τοῦ δώσουν! Εἶπε ὁ κύριος: βγάλε τὸ ἱμάτιό σου... Δὲν μου ἔρχεται στὸ νοῦ!... Ἄς εἶνε!... Ἄλλοίμονο και τρισάλλοιμονο σὲ κείνο τὸν φτωχὸ! Τὰ παλιὰ ρούχα, πού δὲν μεταχειρίζονται, ἢ γυναικα τοῦ Κεμάδη, δὲν θὰ τὰ δώσῃ ποτέ, γιατί θὰ τὰ πουλήσῃ γιὰ κανένα γυαλιὸ στὸν ἔβραϊο!... Και μένα!...

Τὸ πιάνο, μέσα στὴν αἴθουσα, στέναζε σὰ δυνατὰ χτυπήματα τοῦ Ἀρκοπούλου. Ἐπαιξε ἕνα χορὸ τούρκικο, ἀλλὰ δὲν ὑπῆρχαν, τώρα, τὰ δάχτυλα τοῦ Χούλη γιὰ νὰ χτυποῦνε και νὰ τὸν στολίζουν!

Πῆγα μέσα και ἔπαιξα κ' ἐγὼ βιολί. Μὲ συνάδενε ἡ Ἑλλή. Ὅλοι πάλι εἶχανε μαζευθῆ ἐκεῖ. Ὁ Γκινόζη, ὁ Μαιμίδης δὲν ἔλειψαν. Στὸ τέλος εἶδα νὰ μὲ χειροκροτῇ και ὁ Μαιμίδης.

Ὁ Ἀρκόπουλος εἶχε πιάσει πάλι τὴ συνειδημένη του γωνιά. Ἡ παχειὰ κυρία Μάκα, ἔλεγε ἔλεγε στὴν κυρία Σινέκα, και ἐνῶ ἀκόμα ἔπαιζε, αὐτὴ εἶχε γείρει στὸ αὐτί της. Ὁ Ἀρκόπουλος καθισμένος ἐκεῖ κοντά, ἀκούγε τώρα τί ἔλεγαν, ξύνοντας κάποτε τὸ μέτωπό του.

Ἡ Ἑλλή ἔπαιζε ἕνα κομμάτι δύσκολο, και ἄμα τὸ τελείωσε, ὁ Μαιμίδης τὴν πλησίασε μὲ θάρρος ἀνθρώπου τοῦ σπιτιοῦ και κάτι τῆς εἶπε.

— Μάλιστα!... τοῦ ἀπήντησε αὐτὴ και τοῦ ἔρριξε μιά ματιὰ, γροῖζουσα ἔπειτα τὸ πρόσωπό της ἄλλοῦ.

Ἡ καρδιά μου χτύπησε δυνατὰ και σὰν νὰ πόνεσε. Ἡ ματιὰ της δὲν ἦταν ὅπως ἄλλες!... Ὁ νοῦς μου μανιακὰ σκάλιζε σκάλιζε, και

Ειδώλια — Α. Ζάχος υπό Θ. Θωμοπούλου

θαμπά μου παρουσίασε τί είχε μέσα ή ματιά της! 'Αγάπη, ήδονή!

— Θεέ μου! είπα σιγά.

Μοῦ φάνηκε τὸ δωμάτιο στενὸ πολὺ καὶ ὁ ἀέρας θερμὸς, θερμὸς.

Καὶ τώρα ἔβλεπα μ' αὐτὸ καὶ ἄλλα. Νά, γιατί δὲν με πλησίαζε ὅπως ἄλλοτε, νὰ γιατί δὲν μοῦ φερνόταν ὅπως πρὶν!... Καὶ τώρα τί ἔκανα; Τί ἤθελα μέσα ἐκεῖ; 'Ακουγα τὰ λόγια τοῦ 'Αρκόπουλου!...

— Νά τὴν χάσω!...

Μὲ τὴ σκέψη αὐτὴ ἔγεινα ἄνω κάτω. Μοῦ ἦλθε νὰ τὴν πλησιάσω, νὰ τῆς μιλήσω, νὰ τὴν παρακαλέσω! 'Όχι, δὲν θὰ κρατοῦσα, δὲν θὰ ζούσα ἂν τὴν ἔχανα!...

Αἰσθανόμενον ὅτι με τὸ χαμό της θὰ ἔπεφτα σ' ἓνα σκοτάδι παντοτεινό!... Νὰ μὴν ὑπάρχει αὐτὴ στὴ σκέψη, στὰ δνειρά μου!...

Τώρα ἔβλεπα ὅτι πάντα ὑπῆρχε κρυμμένη ἡ ἐλπίδα καὶ ὅταν ἀκόμα ἀποφάσιζα νὰ τραβηχθῶ καὶ ἔφηνγα, ἡ δὲν πατοῦσα! Καὶ τώρα δὲν ἤθελα οὔτε νὰ σκεφθῶ γιὰ νὰ φύγω, ἂν καὶ καθὼς εἶχα δῆ, ἡ 'Ελλη εἶχε χαθῆ γιὰ μένα!

'Η 'Ελλη ἔπαιζε πιάνο. Σὰν νὰ τὸ ἔκανε ἐπιτοῦτο γιὰ νὰ μὴ με κινᾶζῃ. Οἱ ἄλλοι μιλοῦσαν, ἡ ἄκουγαν. 'Εγὼ βυθίσθηκα σὲ μιὰ ἀνάμνησι, πὸν ἦλθε σὰν βγαλμένη ἀπ' τὸ σάκκο τῆς λύπης. 'Εγεινε μιὰ παρελάσι, με τὴν ἀνάμνησι αὐτῆ, προσώπων προσφιλῶν μου, χαμένων τώρα!...

Καὶ ὅταν συνῆλθα, εἶδα ὅτι ὁ Μαμίδης δὲν ἦτανε πιά στὴν αἵθουσα. 'Η 'Ελλη προσπαθοῦσε νὰ παίξῃ ἓνα δύσκολο κομμάτι.

Ὁ 'Αρκόπουλος με φώναζε.

— Πάμε μέσα νὰ κληνίσουμε;

Τοῦ ἔγνεψα νὰ ἔλθῃ κοντά, καὶ ἄμα ἦλθε:

— 'Εγὼ φεύγω!

— Τί!... Τί λές; Νὰ φύγῃς!... Καὶ τί εἶχαμε πῆ!...

Προσποιήθηκα ὅτι δὲν αἰσθανόμουν καλὰ τὸν ἑαυτό μου. 'Ηθελα νὰ φύγω, ἡ ἀνάμνησις κείνη μοῦ ἔδωσε τὴ δύναμι! Καὶ ἔφυγα κρυφά.

Σὲ ὅ,τι μοῦ εἶπε ὁ 'Αρκόπουλος, ὅτι θὰ πῆ γιὰ νὰ με δικαιολογήσῃ, καὶ νὰ τὴν μαλώσῃ ἀκόμα, δὲν εἶπα ὄχι. 'Ηθελα. 'Αλλ' οὔτε εἶπα καὶ κείνο πὸν εἶδα καὶ τὴν ὑποψία μου. Τί με ἐμπόδιζε; Κάποια ἐλπίδα ἀκόμα! Καὶ ὁ φόβος μὴ βγάλω ἀπ' τὴν καρδιά τοῦ 'Αρκόπουλου τὴν ἐλπίδα πὸν εἶχε, ὅτι θὰ κερδίσω!

Ὁ οὐρανὸς ἔξω ἦτανε μαῦρος, ἀγχείος... Κάποτε ἀστραπὴ ἔσχίξε τὸ σκοτάδι σὰ φωτεινοὶ σπαδισμοὶ δαίμονα ἀγαθοῦ. Ὅταν ἔκανα νὰ στρίψω ἀπὸ ἓνα σπιτάκι ἔρημο με ἀνοικτὰ παράθυρα καὶ πόρτες σὰ βγαλμένα μάτια, στάθηκα καὶ κύταξα τὰ φωτισμένα παράθυρα τοῦ κυρίου Σινέκα.

Ὅλη ἡ συναναστροφή, ὅλοι, ὅπως καθόταν ὁ καθένας, πέρασαν ἀπ' τὸ νοῦ μου, τοὺς εἶδα πάλι ἐγὼ ἐκεῖ στὰ σκοτεινὰ σὰν διωγμένοι ἄγγελος!

Πέρασαν μέρες. Τὸν 'Αρκόπουλο δὲν τὸν εἶχα δῆ διόλου ἀπ' τὴ βραδεῖά ἐκείνη καὶ ἔτσι δὲν ἤξερα τί συνέβαινε στὸ σπίτι τοῦ κυρίου Σινέκα. Μὰ ὅλα εἶχαν τελειώσει!... 'Ενα ἀπόγεμα ἦλθε ὁ θεῖος μου σκεπτικὸς λίγο. 'Ηλθε κοντά μου καὶ θυμᾶμαι, κάτι μασοῦσε καὶ, πρὶν μιλήσῃ, σταμάτησε μασώντας καὶ με κύταζε. Θύμωσα, κρυφά, γιὰ τὸ μᾶσημά του αὐτὸ καὶ ἔτσι μοῦ ἦλθε ἐπιθυμία νὰ τοῦ δώσω μιὰ στὰ σαγόνια.

Ὁ θεῖος μου, ἐπιτέλους, μίλησε:

— Θὰ σοῦ πῶ κάτι! Δὲν ξέρω ἂν θὰ χαρῆς; ἡ θὰ λυπηθῆς!

Καὶ ὁ ἀνθρωπάκος εἶχε πᾶναι τὸ μᾶσημα.

Ειδώλια — Π. Μαστόπουλος υπό Κ. Παρθένου

Ειδώλια — Γ. Γαζωρίδης υπό Θ. Θωμοπούλου

— Λέγε! Οὔτε θὰ χαρῶ, οὔτε θὰ λυπηθῶ!... Κατάπτε τὸ τελευταῖο κομμάτι καὶ εἶπε:

— Λοιπὸν καὶ στὰ δικὰ σου!... 'Η κόρη τοῦ κυρίου Σινέκα παντρεύεται!...

Μ' ὄλο τὸ χτύπημα ῥώτησα:

— Ποιόν;...

— Ξέρω πὼς μοῦ τὸν εἶπε ὁ φίλος σου 'Αρκόπουλος!... Μαμάδα... Ποῦ στὸ διάολο τὸν πέτυχαν!... 'Αμ' ἀνεμομαζώματα, διαλοσκορησίματα!... Θὰ ἔλθῃ ἀπ' ἐδῶ καὶ θὰ στὰ πῆ!...

Πᾶει!... Σὰν ἀνεμος, πὸν σκορπίζει, διώχνει τὴν ὀμίχλη, σκόρπισαν τὰ λόγια αὐτὰ τις θαμπὲς ἐλπίδες μου!...

Ὁ θεῖος μου ἔφυγε κάτι λέγοντας γιὰ τὸν Σινέκα καὶ τὸν Μαμίδη σὰν νὰ παραμιλοῦσε. 'Εμεῖνα μόνος.

'Η 'Ελλη εἶχε χαθῆ! 'Η σκέπη τοῦ χρόνου σὰν ἀπὸ κάποια πνοὴ ὑψώνεται καὶ νὰ τὴν!... Τρέχει στὴν ἀμμουδιά, οἱ μπότες της βυθίζονται στὴν ἄμμο, καὶ στὸ σήκωμα τῆς κοντῆς της φύστας βλέπω τὴ ῥοδιτῆ της σάρκα. Στρέφει τὸ γλυκύ της πρόσωπο σὲ μένα.

— 'Ελα λοιπὸν!...

Καὶ δὲν ἔτρεχα! Θεέ!...

'Ενας φωνογράφος ἄρχισε ἔξω, μακρὰ, νὰ παίξῃ μουσικὴ ὀργάνων χάλκινων. Φωνὲς καὶ γέλια παιδιῶν, πὸν πάνω ἔβγαине μιὰ λεπτή, σουβλερὴ φωνή. 'Ακουσα τὴν πόρτα. 'Ηταν ὁ 'Αρκόπουλος.

Μπῆκε μέσα ἀλλαγμένος πολὺ, με τὴ μορφὴ

κίτρινη καὶ τὰ μάτια κομμένα, σὰν νὰ εἶχε περάσει ὄρες ἀγωνίας καὶ λύπης. Μοῦ ἔκανε ἐντόπωση καὶ αἰσθάνθηκα κάποια ζήλεια γι' αὐτό.

— Τί εἶχε καὶ αὐτός; Γιατί;...

Δὲν ἤθελα νὰ λυπάται ἄλλος γιὰ τὸ χαμό της.

— Τάμαθες, ἔ... Δὲν θὰ ξαναπατήσω πιά στὸ σπίτι αὐτό, πὸν ἀπὸ χρόνια τώρα πάγαινα!...

'Α! ὁ ἀρχαῖος!...

'Αρχίζα νὰ ἠσυχάζω.

Ὁ 'Αρκόπουλος κινήθηκε καὶ πλησίασε στὸ παράθυρο καὶ στάθηκε λίγο σὰ νὰ ἀκροαζότανε τὸν φωνογράφον. Στάθηκε ἔπειτα, καὶ με κύταξε.

— Αὐτὰ ἔχει ὁ κόσμος! τοῦ εἶπα μὴ ξέροντας τί νὰ πῶ. Καὶ ἄς μὴ λυπούμεθα. Καὶ πρόσθεσα με χαμόγελο πὸν ἦτανε γεμάτο κλάμα, θέλοντας νὰ τοῦ καθαρίσω τὴ θέσι του.

— Καὶ ἔπειτα ἐγὼ τὴν ἔπαδα!...

— Σί, ναί! 'Εχεις δίκαιο!... 'Αλλὰ κ' ἐγὼ ἔχω νὰ λυποῦμαι!...

— Τί ἐννοεῖς;

Ὁ 'Αρκόπουλος με πλησίασε σιγά καὶ κινάζοντας με λυπημένα, κατάματα, εἶπε με σιγαλὴ φωνῆ, πνιγμένη.

— Καὶ πὸν ξέρεις ἂν δὲν τὴν ἀγαποῦσα κ' ἐγὼ;...

Καὶ γρήγορα δίνοντάς μου τὸ χέρι του

Ειδώλια — Γ. Ροιλῶ; υπό Θ. Θωμοπούλου

— Χαίρε! μοῦ εἶπε καὶ ἔφυγε.

Τὸν ἄφησα νὰ φύγῃ. Ἐνα ἔμπόδιο εἶχε ὑψωθῆ στὴ φίλια μας! Τὸ σκυμμένο, ψηλὸ ἀνάστημά του, σὰν ἀπὸ κάποιο ἀόρατο βᾶρος, χάθηκε πίσω ἀπ' τὴν ψηλὴ μάνδρα πὸν μιὰ μεριά της ἀσπρισμένη θεκλαμάριζε, μὲ μαῦρα καὶ κόκκινα γράμματα, καπέλα ἐνὸς καταστήματος.

Τὸ σκοτάδι κατέβαινε ἀραιὸ καὶ σιγὰ σιγὰ

ἐπύκνωνε. Τὸ ψηλὸ σπῆτι μὲ τὸ ξύλινο παληο-μαλάκονο κρυβότανε τὰ δένδρα, τὸ ψηλὸ κυπαρίσσι, ἀρχίσανε νὰ γίνωνται γραμμὲς μεροδεμέ-νες, μαῦρες μοντζοῦρες μέσα στὸ σκοτάδι.

Κι' ὁ φωνογράφος πὸν εἶχε πάψει, ἄρχισε ἄλλο μὲ φωνὴ μπάσου νὰ τραγουδᾷ καὶ νὰ κλαίῃ μέρες πὸν εἶχαν περάσει, μέρες πὸν εἶχαν χαθῆ!...

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ Ν. ΒΟΥΤΥΡΑΣ

ΑΝΕΜΟΣΤΡΟΒΙΔΟΣ

Ἀπόψε πὸν ὁ Νοτιάς ἀκράτητος
Ὅρμάει στὰ νέφη κι' ἀλαλάζει,
Ποῦ κρύφτηκαν τὰ πλάσματα περίτρομα
Καὶ τὸν δειτροῶν τὸ λύγισμα σπαράζει,

Μονάχη μου τὸ δρόμο θὰ διαβῶ
Τὸ ἐγὼ μου νὰ σβηστῆ μέσα στὴ φρίκη,
Ποῦ δίνει μου τοῦ χινοπώρου ὁ θρίαμβος
Καὶ τῆς νυχτὸς ἡ ἀντιλαλοῦσα ἡ νίκη.

Νὰ σέρνωμαι κι' ἐγὼ σὰ λούλουδο
Ξερριζωμένο ἀπ' τὴ γωνιὰ ἐνὸς φράχτη
Κι' ὀλόγουρά μου ὁ Πόθος νὰ τυλίγεται,
— Στῆς Μοίρας μου τὰ χέρια ἀδράχτι —.

Ν' ἀκούω τὸ Γίγαντα τὸν Ἄνεμο
Νὰ μοῦ ἰστορεῖ τὴν αἰωνίαν Ὀδύνη,
Κι' ἀνίσχυρη νὰ χάνωμαι στοῦ Σύμπαντος
Τῆ μακροσμένη δίνη!

Κι' ἐκεῖ πὸν εἶναι σὰ νέφη τὰ βουνὰ
Κι' ἀνήσυχος μὲ καρτερεῖς — τὸ ξέρω —
Σὲ τέτοια νύχτα πὸν τὸ ἐγὼ μου σβήνεται
Τὴν πίστη τῆς Ἀγάπης θὰ Σοῦ φέρω.

ΑΙΜΥΛΙΑ ΚΟΥΡΤΣΕΛΗ

ΠΕΡΙΠΛΑΝΩΜΕΝΟΣ

Ἀπὸ ποιὲς χάρες ἔσκινᾷς, ψυχὴ ξεπλανημένη,
κ' ἔρχεσαι στὴν ψυχῆ, πὸν σὲ προσμένει;
ΚΑΜΠΥΣΗΣ

— Παρατρεχάμενε διαβάτη,
— σ' ὦρα καλῆ, σ' ὦρα καλῆ —
παρατρεχάμενε διαβάτη,
πῶς βιαστικὸς τόσο πολὺ;

— Ξέμεινα, ξέμεινα,
μὲ πῆρε ἡ νύχτα
κι ὁ δρόμος μου εἶναι μακρινός.
Ξέμεινα, ξέμεινα,
κι ἄκου, μὲ κράζει —
ὦ, πῶς μὲ κράζει ὁ Ἄλλοτινός!

— Ἐχει κι ἓνα ἄλλο μονοπάτι
πιὸ κοντεῖνό, πιὸ κοντεῖνό —
κοντοκαρτέρει, νυχτοπάτη,
κοντοκαρτέρει νὰ σ' τὸ εἰπῶ.

— Ξέμεινα, ξέμεινα,
μὲ πῆρε ἡ νύχτα
κι ὁ δρόμος μου εἶναι μακρινός.
Ξέμεινα, ξέμεινα,
κι ἄκου, μὲ κράζει, —
ὦ, πῶς μὲ κράζει ὁ Ἄλλοτινός!

ΚΩΣΤ. ΠΑΣΑΓΙΑΝΝΗΣ

ΡΥΘΜΟΙ

I

Στὰ βύθη σου ἂν μ' ἔκλεισες, ὦ μάνα γῆ, τὸσον καιρό,
Ὅμως μὲ πλούσια δῶρα
Μ' ἐστόλισες, κι' ὀλόγηο, στὸν ἥλιο ἀντίκου, δροσερὸ
Κι' ὀλόανθο στέκω τώρα.

Καὶ πάντα γέρνω ὑπάκουο στὴ λύπη σου καὶ στὴ χαρά,
Τὰ φύλλα μου ἓνα-ἓνα
Ν' ἀρπάξ' ὁ ἄνεμος, ἐγὼ τ' ἀφίνω, ἀλοί μου, ἀφοῦ ξανά
Πρέπει νάρθουν σὲ σένα.

II

Θλιμμένε ἀντίλαλε, γλυκειᾶς ἐρωτικῆς φλογέρας,
Μὲ δάκρυα θὰ σὲ χωριστῶ
Τρέμει, καθῶς ἐσὺ περνᾷς, ὦ λάλημα νανουριστό,
Ὁ βραδυνὸς ἀγέρας.

Τῆ χλόη, τὰ κρούσταλα νερά, θ' ἀφίσω καὶ τὰ δάση,
Τώρα ἓνας πόθος δινατός,
Στὸ ἔρρο ἀκρογιάλι δέρνει με, πὸν ἡ τρικυμία σὰν στεναγμός,
Αἰφνίδια θὰ ξεσπάσῃ.

ΔΗΜΟΣΘ. ΔΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΜΑΡΗ-ΚΛΑΙΡ

— ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ —

Συγγραφέας της **Μαρή-Κλαίρ** είναι μια εγγάτις. Έπαθαν τα μάτια της, και ο γιατρός της απηγόρευσε το ράφιμο. Τότε άρχισε να γράφει την απλήν αυτήν ιστορίαν. Είναι γραμμένη, όπως θα την διηγείτο, με απείλιαν, ή ήρωϊς του βιβλίου. Άληθινή και βαθειά. Τα χρώματα απλά, όπως και η σκέψις της: υποβλητικιά. Είναι «ή ζωγραφιά της καθημερινής ζωής» άλλ' άκόμα περισσότερο: εκείνο που διέβλεπε εις την ύπαρξιν των γύρω της ανθρώπων. Έτσι, το χάρισμα της διαισθήσεως είναι ίσον προς το δώρον της παρατηρήσεως» λέγει ο **Οκτάβ Μιρμπά** εις τον πρόλογον που αφιέρωσε εις το έργον της **Μαργαρίτας Ορτού**. Η απλή αυτή εγγάτις δεν γνωρίζει δοξολογίαν και όμως εδράκει μέσα της την ανωτέραν τέχνην, εκείνην που δεν αποκιάται ούτε με την πείραν, ούτε με την θέλησιν. Η αφήγησις της ζωής της της αγροτικής, διαν παίρνει τα πρόβατα στο λειβάδι να βοσκήσουν ή κάθεται αυτή κρυφά να διαβάσῃ ένα βιβλίον, τον μόνον της σύντροφον, αι περιπέτειαι της ζωής της, τραγικαί μέσα στην απλότητά των, είναι κάτι θαυμάσιον. Πουός Γάλλος συγγραφέας, από τους που ενδόξους, λέγει ο ίδιος **Μιρμπά**, θα ήμπορούσε να γράφῃ ένα τέτοιο βιβλίον, τόσον μετρημένα, με τόσην καθαρότητα και ακτινοβολον μεγαλείου; Η «**Μαρή-Κλαίρ**» είναι ένα άριστοόργημα. Η αφήγησις των πρώτων παιδικών ετών της μικρής όρφανής κατακτά σιγά σιγά τον αναγνώστην και κυριολεκτικώς γοητεύει κατόπιν διαν αρχίζει να διαισθάνεται την ζωήν μέσα στην έμορφιά και μέσα στον πόνον της.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Μιαν ήμέρα ήρθε πολυς κόσμος στο σπίτι μας. Οί άνδρες έμπαιναν σαν σ' έκαλησιά, και οι γυναίκες, φεύγοντας, έκαναν το σταυρό τους.

Χώθηκα στην κάμαρα της μητέρας μου και είδα πως είχε μια λαμπάδα αναμμένη δίπλα στο κρεβάτι της. Ο πατέρας μου ήταν σκυμμένος στα πόδια του κρεβατιού κοιτάζοντας τη μητέρα μου, που κοιμότανε με τα χέρια σταρωμένα πάνω στο στήθος της.

Η γειτόνισσά μας, ή κερά Κόλα, μάς κράτησε όλη την ήμέρα στο σπίτι της. Σε όλες τις γυναίκες, την ώρα που έφρευαν από το σπίτι μας, έλεγε:

— Ξέρετε, δε θέλησε να φιλήσῃ τα παιδιά της.

Οί γυναίκες με κ'ταζαν με το μαντήλι στη μύτη και ή κερά Κόλα έλεγε πάλι:

— Αὐτὲς οί άρρώστεις κάνουν κακό τον άνθρωπο.

Ύστερα άπ' αυτό φορέσαμε φουστάνια με μεγάλες ρίγες άσπρες και μαύρες.

Η κερά Κόλα μάς έδινε να τρώμε και μάς έστελνε να παίξουμε έξω στον κάμπο. Η άδελφή μου, που ήταν μεγάλη πιά, χωνότανε στους φράχτες, σκαρφάλωνε στα δέντρα, έφαχνε στους βάλτους και γύριζε το βράδυ με τις τσέπες γεμάτες από κάθε λογής ζώα που με τρώμαζαν και θυμωναν την κερά Κόλα.

Συχνάιόμωνα προπάντων τα σκουλήκια. Το κόκκινο αυτό κι' ελαστικό πράμα μου προξενούσε φρίκη, και άν τύχαινε να πατήσω κανένα ανατριχίλασα από άηδία. Τις ήμέρες που πονούσε

το πλευρό μου, ή κερά Κόλα δεν άφινε την άδελφή μου να πάη έξω. Μά ή άδελφή μου στενοχωριόταν και ήθελε όπως όπως να με πάη μαζί της: έμαζευε τότε σκουλήκια και, έτσι μαζεμένα μέσα στη χούφτα της, μου τάφερνε στο πρόσωπό μου. Εύθυς έλεγα πως δεν πονούσα κι' και πήγαινα μαζί της στον κάμπο.

Μια φορά έρριξε πάνω μου μια χούφτα σκουλήκια. Τραβήχθηκα με τόση βία που έπεσα μέσα σ' ένα καζάνι γεμάτο νερό ζεστό. Η κερά Κόλα μουρμούριζε όσο μ' έγδυνε. Δεν είχα χτυπήσει έλεγε πως θα τις βρέξῃ της άδελφής μου την ίδια στιγμή περνούσαν οί καπνοδοχοκαθαρισταί, και τους φώναζε να την πάρουν.

Πλησίασαν και οί τρεις με τα σακιά και τα σκονινιά τους: ή άδελφή μου έφώναζε και ζητούσε συχώρεσι, κ' έγώ ήμουν κατατροπωμένη που μ' έβλεπαν γυμνή.

Ο πατέρας μου μάς έπαιρνε συχνά σ' ένα μέρος όπου ήτανε άνδρες κ' έπιναν κρασί. Μ' έβανε όρθη ανάμεσα στα ποτήρια και μου έλεγε να πώ το τραγούδι της Γενοβέφας Μπραμπάντ. Όλοι γελοούσαν, με φιλοούσαν και μου έδιναν να πώ κρασί.

Ήταν πάντα νύχτα όταν γυρίζαμε στο σπίτι. Ο πατέρας μου έκανε κάτι μεγάλα βήματα και πολλές φορές πήγαινε να πέσῃ άλλοτε πάλι έκλαιε δυνατά και έλεγε πως του άλλαξαν το σπίτι του. Τότε ή άδελφή μου έβαλλε τις φωνές, και μ' όλο το σκοτάδι κατώρθωνε πάντα να βρῃ το σπίτι μας.

ΕΠΟΥΑΗ Π. ΡΟΥΜΠΟΥ

ΣΠΟΥΔΗ Γ. ΡΟΪΛΟΥ

ένα βιβλιαράκι που δίπλα στις λέξεις είχε ζωγραφιές. Έκνταξα συχνά μια φράουλα και την φανταζόμουν μεγάλη σαν τσουρέκι.

Όταν δεν έκανε πιά κρύο στην τάξη, η αδελφή Μαρία μ' έβαλε σ' ένα θρανίο μαζί με την Ίσμηρία και τη Μαρή Ρενώ. Και στον κοιτώνα ήταν δίπλα τα κρεβάτια μας: τότε και τότε μ' άφινε να καθίσω στο αγαπημένο μου σκαμνάκι όπου εύρισκα βιβλία με ιστορίες, και μ' αυτά περνούσε ή ώρα μου.

Ένα πρωί, η Ίσμηρία με πήρε να μου πη ένα μεγάλο μυστικό, πώς η αδελφή Μαρία δεν θά μās παραδίδη πιά γιατί θά πάρη τη θέσι της αδελφής Γαβριέλλας στον κοιτώνα και στα διαλείμματα. Δεν μου είπε πώς τὸ είχε μάθει, μὰ ήταν καταλυτημένη.

Αγαπούσε πολύ την αδελφή Γαβριέλλα, που την μεταχειριζότανε πάντα σαν μικρό παιδάκι: μὰ δεν αγαπούσε «αυτή την αδελφή Μαρία», όπως περιφρονητικά την έλεγε, όταν ήξερε πώς δεν μπορούσε να την ακούση άλλος.

Έλεγε ακόμα πώς η αδελφή Μαρία δεν την άφινε να ανεβαίνη στη ράχη μας και πιά δεν θά μπορούσαμε να γελοῦμε μαζί της όπως με

την αδελφή Γαβριέλλα, που ανέβαινε τις σκάλες με τὸ πλευρό.

Τὸ βράδυ, μετὰ την προσευχή, η αδελφή Γαβριέλλα μās είπε πὸς φεύγει. Μās φίλησε όλες, αρχίζοντας ἀπὸ τις πιὸ μικρές. Τὸ ανέβασμα στον κοιτώνα έγινε με μεγάλη ἀταξία: οἱ μεγάλες μουρμουρίζαν και ἐπαναστατοῦσαν ἀπὸ τώρα ἐναντίον αὐτῆς τῆς αδελφῆς Μαρίας: οἱ μικρές μισοκλαίανε σαν φοβισμένες.

Ἡ Ίσμηρία, που ήταν καθισμένη στη ράχη μου, έκλαιε δυνατὰ: μ' έπνιγε με τὰ μικρὰ δάχτυλά της και τὰ δάκρυα έτρεχαν στο λαιμό μου.

Σὲ καμιά δεν ερχότανε να γελάση με την αδελφή Γαβριέλλα, που ανέβαινε με δυσκολία λέγοντας ἀδιάκοπα «Σούτ! σουτ!» χωρίς να νεις να σιωπαίνη. Ἡ καμαριέρα τοῦ μικροῦ κοιτώνα έκλαιε κ' αὐτή: Την ὠρα που μ' έγδυνε, με τίναζε λέγοντας:

— Εἶμαι βεβαία πὸς εἶσαι εὐχαριστημένη τώρα που θάχης την αδελφή Μαρία.

Την έλέγαμε Ἐστήρ.

Ἀπὸ τις τρεῖς καμαριέρες, αὐτὴν προτιμοῦσα. Ἦταν λίγο ἀνάποδη, μās αγαπούσε όμως πολύ. Τὴ νύχτα ξυπνοῦσε ὅσες ήταν κακομαθημέ-

νες, για να μην φάνε τὸ πρωὶ τιμωρία. Σαν έβηχα, σηκωνότανε και σιγά σιγά μου έβανε στο στόμα ένα κομμάτι ζάχαρη βρεμένο. Πολλές φορές με πήρε στο κρεβάτι της, που ήμουν παγωμένη, να με ζεστάνη.

Την ἄλλη μέρα μπήκαμε με πολλή ἡσυχία στην τραπεζαρία. Οἱ καμαριέρες μās είπαν να μείνωμε ὄρθιες: πολλές ἀπὸ τις μεγάλες στεκόντανε στητές και ὑπερήφανες: ἡ Ζουστίν, ἡ καμαριέρα, ήταν ταπεινή και μελαγχολική στην ἀσχη τοῦ τραπεζιοῦ, και ἡ Νερὸν, σαν χωροφύλακας, πηγαινοερχότανε στη μέση τῆς κάμαρας. Έκνταξε ὀλοένα τὸ ρολοὶ σηκώνοντας τοῦς ὄμους περιφρονητικά.

Ἡ αδελφή Μαρία μπήκε ἀφίνοντας την πόρτα ἀνοιχτή: μου φάνηκε πιὸ ψηλὴ με την ἀσχη ποδιὰ και τὰ ἄσπρα μανικέτια. Περπατοῦσε σιγά, και μās κνταζε όλες τὸ κομπολόι, κρεμασμένο στο πλάι της, χτυποῦσε σιγανὰ ἀπάνω της και ἡ φούστα κυμάτιζε λίγο, κάτω στα πόδια. Ἀνέβηκε τὰ τρία σκάλοπάτια τῆς ἐξέδρας και μ' ένα κίνημα τοῦ χεριοῦ μās είπε να καθίσωμε.

Τὸ ἀπόγεμα μās πήρε στην ἐξοχή.

Έκανε πολλή ζέση. Ἐκάθισα κοντά της, σ' ένα ὕψωμα: ἐδιάβαζε ένα βιβλίο και μαζί ἐπρόσεχε, με μὰ ματιὰ, τις μικρές που παίζανε στον κάμπο ἀποκάτω μας. Έκνταξε για πολλή ὠρα τὸ βασίλειμα τοῦ ἡλιου και έλεγε ὀλοένα:

— Τί ἔμορφα που είναι! τί ἔμορφα που είναι!...

Ἀπὸ την πρώτη βραδεία δεν ὑπήρχε πιά βέργα στον κοιτώνα, και στην τραπεζαρία ἀνακάταναν τὴ σαλάτα με ξύλινα χουλιάρια. Τίποτε ἄλλο δεν ἄλλαξε. Ἐκάναμε μάθημα ἀπὸ τις ἔννεα εως τις δώδεκα, και τὸ ἀπόγεμα καθαρίζαμε καρύδια για ἕναν λαδέμπορο.

Οἱ μεγάλες τὰ έσπαζαν μ' ένα σφυρι και οἱ μικρές τὰ ξεφλούδιζαν. Ἦταν ἀπαγορευμένο να τὰ γγίζωμε και μάλιστα δεν ήταν και εὐκολο: πάντα κάποια θά σε προδίδε ἀπὸ λαίμαργη ζήλεια.

Την ἐπιστοασία είχε ἡ Ἐστήρ: μās κνταζε στο στόμα. Κάποτε σταματοῦσε σε καμιὰν ἀδιόρθωτη λαίμαργη. Τότε ἀγγίεταν τὰ μάτια της και την έδιωχνε με μιὰ κατακεφαλιά.

Εἶμαστε μερικά κορίτσια που μās είχε μεγάλη

ΣΠΟΥΔΗ Γ. ΡΟΪΛΟΥ

εμπιστοσύνη. Έκανε πώς μās βλέπει για να μās αναγκάση να δουλεύουμε, και έλεγε γελαστή: — Σκασμός.

Συχνά μου 'ρχότανε η όρεξη να φάγω, μα παρουσιάζονταν μπροστά μου τα αγαθά μάτια της Έσθης και κοκκίνιζα με την ιδέα πώς δεν άξιζα την εμπιστοσύνη της.

Στο τέλος, τόσο τα λαχτάρησα, που αδιάκοπα αυτό συλλογιζόμουν: μέρες ολόκληρες προσπαθούσα να βρω τρόπο να φάγω χωρίς να με νοιώσουν. Δοκίμασα να κρύψω στα μανίκια μου, μα δεν το κατάρθωνα γιατί κυλούσαν χάμω. Έπειτα, ήθελα να φάω πολλά, πολλά. Νόμιζα πώς θάτρωγα ένα ολόκληρο σακί.

Επιτέλους μίαν ημέρα βρήκα τη στιγμή. Η Έσθη που μās πήγαινε στον κοιτώνα, γλύστηρε σ' ένα φλοῦδι, και το φανάρι της έπεσε κ' έσβυσε. Δίπλα μου ήταν μια γαβάθα γεμάτη καρύδια, πήρα μια μεγάλη φούχτα και τάχωσα στην τσέπη μου.

Όταν όλοι ελλάγιασαν, έβγαλα τα καρύδια από την τσέπη μου και, χωμένη κάτω από το σεντόνι, γέμισα το στόμα μου μονομιάς μου φάνηκε πώς όλος ο κοιτώνας μ' άκουε που μασούσα του κάκου προσπαθούσα να μασώ σιγά σιγά. Άκουα τις μασέλες μου να χτυποῦν σαν σφυριά. Η Έσθη σηκώθηκε άναψε τη λάμπα και κύταζε σκύφτοντας κάτω από τα κρεβάτια.

Όταν ήρθε κοντά μου, την κύταξα τρομαγμένη. Μου έιπε σιγανά:

— Δεν κοιμήθηκες ακόμα;

Κ' εξακολούθησε να ψάχνη. Πήγε ως την άκρη του κοιτώνας, άνοιξε την πόρτα και πάλι την έκλεισε: μόλις ελλάγιασε και έσβυσε τη λάμπα, έτριξε το χέρι της πόρτας σαν κάποιος να ήθελε ν' άνοιξη.

Η Έσθη άναψε πάλι τη λάμπα και έιπε:

— Μα τί είναι αυτό! Δεν μπορεί βέβαια η γάτα ν' άνοιξη μόνη της.

Μου φάνηκε φοβισμένη: έγύρισε στο κρεβάτι της, κ' εξαφνα εφώναξε:

— Παναγιά μου!

Η Ίσμηρία την ρώτησε τί έχει. Έιπε πώς κάποιω χέρι άνοιγε στη γάτα και πώς είχε νοιώσει στο πρόσωπό της το ρεύμα της πόρτας.

Μέσα στο μισοσκοτάδο φαινότανε η πόρτα μισοανοιγμένη. Ήμουν κατατρομαγμένη. Έλεγα πώς ήταν ο δαίμονας που 'ρχότανε για μένα. Πέρασε λίγη ώρα και τίποτε πια δεν άκουότανε. Η Έσθη ρώτησε αν ήθελε καμιά από μās να σηκωθῆ να σβύση τη λάμπα, που δεν ήταν επιτέλους και μακριά από το κρεβάτι της. Καμιά δεν αποκρίθηκε. Τότε φώναξε έμένα: Έσύ που είσαι φρόνιμη, δεν σε πειράζουν τα φαντάσματα.

Σηκώθηκα και έσβυσα τη λάμπα και μονομιάς είδα χιλιάδες φωτιές και ένοιωθα παγωμένα τα μάγουλά μου. Φανταζόμουνα κάτω από τα κρεβάτια δράκους που το στόμα τους έβγανε φωτιές. Ένοιωθα τα νύχια τους στα πόδια μου, και δεξιά και άριστερά μου πετούσαν σπίδες. Ήθελα να καθίσω: όταν έφθασα στο κρεβάτι μου νόμισα πώς μου έλειπαν τα δυο πόδια. Όταν ξεθάρρεψα λίγο, είδα πώς τα πόδια μου ήταν κρύα: τα ξέστανα μέσα στα χέρια μου και αποκοιμήθηκα.

Το πρωί η Έσθη βρήκε τη γάτα πάνω σ' ένα κρεβάτι κοντά στην πόρτα, μαζί με τα γατάκια που γέννησε τη νύχτα.

Όταν διηγήθηκαν την ιστορία στην αδελφή Μαρία, έιπε πώς η γάτα θα είχε τηδήξει πάνω στο χέρι της πόρτας και την άνοιξε. Μα δεν ήταν και βέβαιο, και τα κορίτσια πολλές ημέρες μιλούσαν γι' αυτό.

Την άλλη εβδομάδα, όλες όσες ήταν όκτω χρόνων τις κατέβασαν στον μεγάλο κοιτώνα. Το δικό μου κρεβάτι ήταν κοντά σ' ένα παράθυρο, στο πλάι της κάμαρας της αδελφής Μαρίας.

Η Μαρή Ρενά και η Ίσμηρία ήταν και τώρα δίπλα μου. Πολλές φορές, την ώρα που είμαστε στα κρεβάτια μας, η αδελφή Μαρία ερχότανε και καθίζε κοντά στο παράθυρό μου. Έπιανε το χέρι μου και με χάιδευε, κυτίζοντας ολόενα έξω. Ένα βράδυ έπιασε μεγάλη φωτιά στη γειτονιά. Όλος ο κοιτώνας ήταν φωτισμένος. Η αδελφή Μαρία άνοιξε πέρα πέρα το παράθυρο, έπειτα με ξύπνησε:

— Ξύπνα, έλα να δῆς τη φωτιά!

Με πήρε άπάνω της, μου έπιασε το πρόσωπο για να με ξυπνήση, λέγοντας ολόενα:

— Έλα να δῆς τη φωτιά. Κύταζε, τί ώραία!

Νύσταξα τόσο πολύ, που το κεφάλι μου έπεφτε πάνω στον ώμο μου. Τότε μου έδωσε ένα καλό μπάτσο λέγοντάς με: ζουδάκι. Αυτή τη φορά ξύπνησα και άρχισα να κλαίω. Με ξαναπήρε άπάνω της: εκάθισε και με νανούρισε κρατώντας με σφιχτά άπάνω της.

Έσκυβε προς το παράθυρο. Το πρόσωπό της ήταν σαν διάφανο και τα μάτια της γεμάτα φώς.

Η Ίσμηρία δεν έβλεπε με καλό μάτι την αδελφή Μαρία νάρχεται στο παράθυρο γιατί δεν μπορούσε έτσι να φλυαρή: πάντα κάτι είχε να πῆ: η φωνή της ήταν τόσο δυνατή, που άκουότανε στην άλλη άκρη του κοιτώνας. Η αδελφή Μαρία έλεγε:

— Πάλι η Ίσμηρία μιλεί.

Η Ίσμηρία άπαντούσε:

— Πάλι η αδελφή Μαρία μαλώνει.

Άπορούσα με την αυθάδειά της. Έλεγε πώς

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΑΓΙΩΦ Ο ΑΠΟΣΘΑΝΩΝ ΚΩΜΙΚΟΣ
Φωτογρ. Ε. Σανθουπούλου

Ο ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΑΓΙΩΦ ΩΣ ΜΠΕΡΙΣΑΝΤΩ
Φωτογρ. Ε. Σανθουπούλου

ἡ ἀδελφὴ Μαρία ἔκανε πὼς δὲν τὴν ἀκούει.
Μιά μέρα ὅμως τῆς εἶπε:

— Σοῦ ἀπαγορεύω ν' ἀπαντᾷς, κοντοπίθαρο.

Ἡ Ἰσημρία ἐφώναξε:

— Ψυχὴ μου!

Ἡ ἀδελφὴ Μαρία ἔτρεξε νὰ πιάσῃ τὸ ραβδί.
Ἐτρεμα γιὰ λογαριασμὸ τῆς Ἰσημρίας, μὰ ἐκείνη ἔπεσε χάμω προύμματα, καὶ στριφογύριζε μὲ κάτι παραξένους φωνές. Ἡ ἀδελφὴ Μαρία τὴν ἐσπρωξε μὲ τὸ πόδι, ἀηδιασμένη ἔριξε μακριὰ τὴ βέργα καὶ εἶπε:

— Συναγμένο πλάσμα!

Ἐπειτα ἀπ' αὐτὸ δὲν γύριζε νὰ τὴν κυτᾶσῃ καὶ φαινότανε πὼς δὲν ἀκούει τὴς ἀυθιάδειές τῆς. Μᾶς ἀπαγορεύουσε ὅμως αὐστηρὰ νὰ τὴν παύνομε στὴ ράχη μας. Ἡ Ἰσημρία ἀδίκαια ἐσκάλωνε ἀπάνω μου σὰν μαιμοῦ. Δὲν τολμοῦσα νὰ τὴν διώξω, χαμήλωνα λίγο καὶ ἐκείνη ἀνέβαινε στὴ ράχη μου.

Αὐτὸ γινότανε προπάντων τὴν ὥρα ποὺ ἀνεβαίναμε στὸν κοιτῶνα. Δυσκολευότανε πολὺ ν' ἀνέβῃ τὰ σκαλιά γελοῦσε καὶ ἡ ἴδια, ἔλεγε πὼς ἀνεβαίνει σὰν τις κότες.

Ἐπειδὴ ἡ ἀδελφὴ Μαρία ἐπήγαινε πάντα ἐμπρός, προσπαθοῦσα ἐγὼ νὰ εἶμαι μὲ τις τελευταῖες καμιά φορὰ γύριζε ξαφνικὰ κ' ἐβλεπε τότε ἡ Ἰσημρία γλιστροῦσε ἀποπάνω μου μὲ φανταστικὴ γοηγορία καὶ τέχνη.

Ἦμουν πάντα λίγο ὀχωρεμένη ἀπὸ τὴ ματιὰ τῆς ἀδελφῆς Μαρίας ἡ Ἰσημρία μοῦ ἔλεγε.

— Βλέπεις τί κουτὴ πον εἶμαι.

Ποτὲ δὲν μποροῦσε ν' ἀνέβῃ σὺν ἐμοὶ τῆς Μαρῆς Ρενώ, γιατί πάντα τὴν ἐσπρωχονε λέγοντας πὼς χαλοῦσε καὶ κέρωνε τὰ φορέματά μας.

Ἀρχίζα νὰ μεγαλώνω καὶ ἡ υγεία μου ἦταν ἀρκετὰ καλὰ. Ἡ ἀδελφὴ Μαρία ἔλεγε πὼς μὲ εἶχε καριὰ τῆς. Μ' ἐσφιγγε τόσο πολὺ στὴν ἀγκαλιά τῆς, ὅπου μὲ πονοῦσε. Ἐπειτα μοῦ ἔβανε ἀπαλὰ τὸ χέρι τῆς στὸ μέτωπό κ' ἔλεγε:

— Μικροῦλα μου! παιδάκι μου!

Στὰ διαλείμματα ἔμενα πολλές φορές κοντὰ τῆς. Τὴν ἀκούα ποὺ διάβαζε: ἐδιάβαζε μὲ βαθειὰ φωνή, καὶ δταν δὲν ἦταν εὐχαριστημένη ἀπὸ τὰ πρόσωπα τοῦ βιβλίου, κλοῦσε τὸ βιβλίο βιαστικά καὶ ἔπαιζε μαζί μας.

Μὲ ἤθελε χωρὶς ἐλαττώματα. Ἐλεγε συχνά:

— Σὲ θέλω τέλεια ἀκούς: τέλεια.

Μιά μέρα ἐνόμισε πὼς εἶπα ψέματα.

Εἶχαμε τρεῖς ἀγελάδες ποὺ ἔβροσκαν κάποτε σ' ἓνα λειβαδάκι ὅπου στὴ μέση ἦταν μιὰ πελώρια καστανιά. Ἡ ἄσπρη ἀγελάδα ἦταν κακιὰ, καὶ εἶχε μιὰ μέρα πατήσει μιὰ μικροῦλα.

Ἐκείνη τὴν ἡμέρα εἶδα τὶς δυὸ κόκκινες ἀγε-

λάδες, καὶ ἴσα ἴσα κάτω ἀπὸ τὴν καστανιά, μιὰν ὄραια ἀγελάδα μαύρη. Εἶπα στὴν Ἰσημρία:

— Μπα! ἄλλαξαν τὴν ἄσπρη ἀγελάδα, βέβαια γιατί ἦταν κακιὰ.

Ἡ Ἰσημρία, ποὺ ἦταν στὶς γοινιές τῆς, ἄρχισε νὰ φωνάζῃ πὼς πάντα περιγελοῦσα τοὺς ἄλλους μὲ τὸ νὰ θέλω νὰ τοὺς κάμω νὰ πιστέψουν πράγματα ποὺ δὲν ὑπῆρχαν.

Τῆς ἔδειξα τὴν ἀγελάδα: ἔλεγε πὼς ἦταν ἡ ἄσπρη· ἐγὼ ἐπέμενα πὼς ἦταν μαύρη.

Ἡ ἀδελφὴ Μαρία μᾶς ἀκούσε. Φαινότανε θυμωμένη καὶ εἶπε:

— Πὼς μπορεῖς νὰ ἐπιμένῃς πὼς ἡ γελάδα εἶναι μαύρη;

Τὴ στιγμὴ ἐκείνη μετατοπίσθηκε ἡ ἀγελάδα. φαινότανε τώρα μαύρη κ' ἄσπρη καὶ κατάλαβα πὼς μὲ εἶχε γελάσει ἡ σκιὰ τῆς καστανιάς. Ἐμεῖνα μὲ στόμα ἀνοικτὸ δὲν ἤξερα πὼς νὰ τὸ ἐξηγήσω. Ἡ ἀδελφὴ Μαρία μὲ τίναξε δυνατὰ:

— Γιατί εἶπες ψέματα, πές μου, γιατί εἶπες ψέματα;

Ἀπήνησα πὼς δὲν ἤξερα.

Μ' ἔστειλε τιμωρία στὸ ὑπόστεγο καὶ μοῦ εἶπε πὼς μόνο ψωμί καὶ νερὸ θὰ μοῦ εἶδαν.

Ἐπειδὴ δὲν εἶχα πῆ ψέμα, δὲν μ' ἔμελε γιὰ τὴν τιμωρία.

Κάτω ἀπὸ τὸ ὑπόστεγο ἦταν παλῆδες ντουλάπες καὶ ἐργαλεῖα τοῦ περιβολάρη πῆδηξα ἀνάμεσα ἀπ' ὅλα καὶ κάθισα πάνω στὴν πιὸ ψηλὴ ντουλάπα.

Ἦμουν μόνη ἐνοιώσα κάποιαν εὐχαρίστησι. Κοινοῦσα τὰ πόδια μου καὶ φανταζόμουν χίλια πράγματα: μιὰ παλιὰ ντουλάπα μὲ σκουριασμένους ἀρμούς γείνηκε εἰσοδος ἐνὸς ὄραϊου παλατιοῦ. Ἦμουν ἓνα μικρὸ κορίτσι ποὺ εἶχαν ἐγκαταλείψει πάνω στὸ βουνό· μιὰ ὄραια ἀρχόντισσα ντυμένη σὰν νεράϊδα μὲ εἶδε κ' ἐρχότανε νὰ μὲ πάρῃ ἔτρεχαν μπροστὰ τῆς κατὶ θαυμάσια σκιλιὰ ἦταν σχεδὸν στὰ πόδια μου, δταν ἔξαφνα εἶδα μπρὸς στὴ ντουλάπα μὲ τοὺς ἀρμούς τὴν ἀδελφὴ Μαρία ποὺ ἔφαχε τριγύρω. Δὲν ἤξερα πὼς καθόμουνα σ' ἓνα ἐπιπλο· νόμιζα πὼς ἦμουν ἀκόμα πάνω στὸ βουνὸ καὶ μοῦ κακοφάνηκε ποὺ μὲ τὸν ἐρχομὸ τῆς ἀδελφῆς Μαρίας χάθηκε τὸ παλάτι καὶ ὅλα τᾶλλα μαζί.

Μὲ ἀνακάλυψε ἀπὸ τὸ κούνημα τῶν ποδιῶν μου· καὶ μαζί μ' αὐτὴν εἶδα κ' ἐγὼ πὼς βρισκόμουνα πάνω σὲ μιὰ ντουλάπα.

Μὲ κύταξε μιὰ στιγμὴ, ἔβγαλε ἀπὸ τὴν τσέπη τῆς ποδιὰς τῆς ἓνα κομμάτι ψωμί, ἓνα κομμάτι λουκάνικο, ἓνα μικρὸ μπουκαλάκι κρασὶ, μοῦ τὰ ἔδειξε ἓνα ἓνα καὶ μὲ φωνὴ κακιωμένη εἶπε:

— Γιὰ σένα ἦταν νά, λοιπόν!

Τὰ ἔβαλε ὅλα πάλι στὴν τσέπη τῆς καὶ ἔφυγε.

Ἐπειτα ἀπὸ λίγο, ἡ Μαγδαληνὴ, ἡ καινούρια καμαριέρα μοῦ φερε ψωμί καὶ νερὸ, καὶ ἔμεινα ὡς τὸ βράδυ κάτω ἀπὸ τὸ ὑπόστεγο.

Τώρα τελευταῖα ἡ ἀδελφὴ Μαρία ἦταν μελαγχολικὴ δὲν ἔπαιζε πιά μαζί μας· πολλές φορές ἔρχοντοσ τὴν ὥρα τοῦ δείπνου μας. Ἡ Μαγδαληνὴ μ' ἔστειλε νὰ τὴν ζητήσω στὸ ἐκαλησιδάκι ὅπου τὴν εὑρισκὰ γονατισμένη καὶ εἶχε τὸ πρόσωπο κρυμμένο μέσα στὰ χέρια τῆς.

Ἀναγκασόμουν νὰ τραβήξω τὴ φούστα τῆς γιὰ νὰ μὲ καταλάβῃ. Πολλές φορές μοῦ φάνηκε πὼς ἦταν κλαμένη μὰ δὲν τολμοῦσα νὰ τὴν κυτᾶσω μὴ τυχόν καὶ τὴν δυσαρεστήσω. Φαινό-

τανε βυθισμένη σὲ μιὰ σκέψη, καὶ δταν τῆς μιλοῦσε, ἀπαντοῦσε, μὲ ἓνα ναὶ ἢ ὄχι, ξερό.

Μᾶς ἐτοίμασε ὅμως μὲ καρδιά τὴ συνειδησμένη μας μικρὴ ἑορτὴ τοῦ Πάσχα. Παράγγειλε γλυκὰ, τὰ ἔστρωσαν σ' ἓνα τραπέζι καὶ τὰ σκέπασαν μ' ἓνα ἄσπρο τραπεζομάντηλο γιὰ νὰ μὴ γείνουν πειρασμοὶ στὶς πιὸ λαίμαργες.

Τὴν ὥρα τοῦ τραπезιοῦ ἦταν μιὰ ἀτελείωτη φλυαρία γιατί εἶχαμε τὴν ἀδεια στὶς γιορτές νὰ μιλοῦμε στὸ τραπέζι. Ἡ ἀδελφὴ Μαρία μᾶς χάρισε τὸ καλὸ τῆς χαμόγελο καὶ ἓνα καλὸ λογάκι στὴν καθεμία. Ἦταν ἐτοιμὴ νὰ μᾶς σερβίρῃ τὰ γλυκὰ μαζί μὲ τὴ Μαγδαληνὴ, ποὺ θὰ σήκωνε τὸ σκέπασμα. Τὴ στιγμὴ ἐκείνη, ἡ γάτα ποὺ βρισκότανε ἀποκάτω, πῆδηξε χάμω καὶ ἔφυγε.

Ἡ ἀδελφή Μαρία καὶ ἡ Μαγδαληνὴ ἔβαλαν μιὰ φωνή. Ἐπειτα ἡ Μαγδαληνὴ ἔλεγε:

— Ἡ παληόγατα, ἔγλυψε ὅλα τὰ γλυκά.

Ἡ ἀδελφή Μαρία δὲν ἀγαποῦσε τὴ γάτα. Ἐμεινε μιὰ στιγμή ἀκίνητη, ἔπειτα ἄρπαξε ἕνα ραβδί κ' ἔτρεξε νὰ τὴν κωνήσῃ.

Τὶ φοβερὸ κωνῆγι. Ἡ γάτα σὰν τρολὴ πηδοῦσε παντοῦ καὶ ἔφευγε τὸ ραβδί πὸν χτυποῦσε τὰ θρανία καὶ τοὺς τοίχους. Ὅλες οἱ μικρές, φοβισμένες, ἔτρεχαν στὴν πόρτα. Ἡ ἀδελφή Μαρία μὲ μιὰ λέξι τὴς σταμάτησε: Καμιὰ νὰ μὴ βγῆ!

Τὸ πρόσωπό τῆς εἶχε γέινει ἀλλοιώτικο: τὰ χεῖλια τῆς σουρωμένα, τὰ μάγουλά τῆς ἄσπρα σὰν τὸ κολάρο τῆς, καὶ τὰ μάτια τῆς πὸν ἔβγαιναν φωτιές μοῦ φαινόντανε τόσο φοβερά, πὸν ἔκρυψα τὸ πρόσωπό μου μὲς τὰ δύο μου χεῖρια.

Χωρὶς νὰ τὸ θέλω, ξανακύταξα. Τὸ κωνῆγι ξεκολουθοῦσε: ἡ ἀδελφή Μαρία μὲ τὸ ραβδί ψηλὰ ἔτρεχε χωρὶς νὰ μιλή. Εἶχε ἀνοίξει τὰ χεῖλια τῆς καὶ φαινόντανε τὰ μικρὰ μύτερά τῆς δόντια ἔτρεχε ὀλόγουρα πάνω ἀπὸ τὰ θρανία, πάνω στὰ τραπέζια, μαζόνοντας βιαστικὰ τὴ φρούστα τῆς τὴ στιγμή πὸν τὴν πλησίασε, ἡ γάτα μ' ἕνα πήδημα πιάστηκε ἀπ' τὴν κουρτίνα ψηλὰ σ' ἕνα παράθυρο.

Ἡ Μαγδαληνὴ πὸν ἀκολουθοῦσε τὴν ἀδελφή Μαρία σὰν σκυλὶ δυσκολοκίνητο, ἐπήγαινε νὰ φέρῃ μιὰ μακρύτερη βέργα, μὰ ἡ ἀδελφή Μαρία τὴν σταμάτησε:

— Καλὰ ἔκανε κ' ἔφυγε!

Ἡ Ζουστίν, πὸν ἦταν κοντὰ μου, ἔλεγε κρύβοντας τὸ πρόσωπό τῆς:

— Τί ντροπὴ! τί ντροπὴ!

Κ' ἐμένα μοῦ φαινόντανε πὼς ἦταν ντροπὴ: σὰν νὰ ἔχανα τὴν ἐκτίμησί μου πρὸς τὴν ἀδελφή Μαρία πὸν τὴν ἐνόμιζα ὡς τώρα χωρὶς κανένα ἐλάττωμα. Θυμώμουνα μιὰν ἄλλη σκηνή, μιὰν ἡμέρα καταγίδος. Πόσο ἀνώτερη ἦταν ἐκεῖνη τὴν ἡμέρα ἡ ἀδελφή Μαρία! Τὴν ξανάβλεπα ἀνεβασμένη σ' ἕνα θρανίο! κλοῦσε ἤσυχα τὰ ψηλὰ παράθυρα σημόνοντας τὰ ὄραία τῆς μπράτσα, ὁποῦ τὰ πλατεῖα μανίκια ἔπεφταν πάνω στοὺς ὄμους καὶ τὴν ὥρα πὸν εἴμαστε τρομαγμένες ἀπὸ τὴς ἄστραπες καὶ τὸν μανιασμένον ἀνεμο, ἔλεγε μὲ ἥρεμη φωνή:

— Τί νὰ κάνουμε... θύελλα εἶναι!

Τώρα ἡ ἀδελφή Μαρία εἶπε στὴς μικρές νὰ τραβηθοῦν στὴν ἄκρη τῆς κάμαρας, ἀνοίξε τὴν πόρτα, καὶ ἡ γάτα μὲ τρία πήδηματα ἔφυγε.

Τὸ ἀπόγεμα, πολὺ ἀπόρησα ὅταν εἶδα πὼς δὲν ἔφατε τὸν ἔσπερινό ὁ παλιός μας ἐφημέριος.

Ἦταν ἕνας ἄλλος ψηλὸς καὶ ρωμαλέος. Ἡ φωνή του ἦταν δυνατὴ καὶ κοιμημένη. Ὅλο τὸ βράδυ γι' αὐτὸν μιλοῦσαμε. Ἡ Μαγδαληνὴ ἔλεγε

πὼς ἦταν ὄραϊος ἄνδρας, καὶ ἡ ἀδελφή Μαρία πὼς εἶχε νέα φωνή καὶ προφορὰ γέρον. Εἶπε ἀκόμα πὼς τὸ παράστημά του ἦταν νεανικό καὶ εὐγενικό.

Ὅταν ἦλθε πάλι, ἔπειτα ἀπὸ δύο ἢ τρεῖς ἡμέρες, εἶδα πὼς εἶχε ἄσπρα μαλλιά πὸν κατσάρωναν πάνω ἀπὸ τὸ λαιμὸ καὶ πὼς τὰ μάτια καὶ τὰ φρύδια ἦταν κατὰμαυρα.

Κατοικοῦσε ἕνα μικρὸ σπιτάκι στὸ πλάι τῆς ἐκκλησοῦλας. Τὸ βράδυ περιπατοῦσε στὴς φιλιῦρες. Περνοῦσε πολὺ κοντὰ ἀπ' τὸ λειβαδάκι ὁποῦ ἐπαίζαμε καὶ χαιρετοῦσε τὴν ἀδελφή Μαρία σκύβοντας πολὺ χαμηλὰ τὸ κεφάλι.

Κάθε Πέμπτη τὸ ἀπόγεμα, ἐρχόταν νὰ μᾶς ἐπισκεφθῆ. Ἐκάθιζε ἀκουμπώντας στὴ ράχη τῆς καρέκλας, ἔβανε τὸ ἕνα πόδι πάνω στὸ ἄλλο καὶ μᾶς διηγότανε διάφορες ἱστορίες. Ἦταν πολὺ γελαστός, καὶ ἡ ἀδελφή Μαρία ἔλεγε πὼς γελοῦσε μὲ τὴν καρδιά του.

Ὅταν, καμιὰ φορὰ, ἀρρωστοῦσε ἡ ἀδελφή Μαρία, ἐπήγαινε νὰ τὴν ἰδῆ στὸ δωμάτιό τῆς.

Ἐβλέπαμε τότε τὴ Μαγδαληνὴ πὸν περνοῦσε μὲ τὸ τσάι γιὰ δύο ἦταν κόκκινη καὶ βιαστικὴ.

Ὅταν τὸ κελιοκαίρι πέρασε, ὁ ἐφημέριος ἐρχόταν νὰ μᾶς ἐπισκεφθῆ τὸ βράδυ μετὰ τὸ φαῖ περνοῦσε τὴ βραδεία του μαζί μας.

Στὴς ἐννέα ἀκριβῶς ἔφευγε καὶ ἡ ἀδελφή Μαρία τὸν συνώδεε πάντα ὡς τὴν ἐξώθυρα.

Ἐναν ὀλόκληρο χρόνον ἦταν μαζί μας, καὶ δὲν ἤμποροῦσα ἀκόμα νὰ τὸν συνειθίσω ὅταν ἔπρεπε νὰ ἐξομολογηθῶ. Πολλὲς φορὲς μὲ κύταζε γελώντας καὶ νόμιζα πὼς τὸ γέλιο τοῦ τοῦ θυμίζε τὴς ἁμαρτίες μου.

Εἶχαμε ἐξομολόγησι σὲ ὀρισμένες ἡμέρες: καθεμίαν ἐπήγαινε μὲ τὴ σειρά τῆς ὅταν ἔμεναν μία ἢ δύο πρὶν ἀπὸ μένα, ἀρχίζα νὰ τρέμω.

Ἡ καρδιά μου χτυποῦσε δυνατὰ καὶ μ' ἐπιανε στὸ στομάχι ἕνας νευρικός πόνος πὸν μοῦκοβε τὴν ἀναπνοή.

Ἐπειτα, ὅταν ἔφθανε ἡ σειρά μου, ἐνοιωθα τὰ γόνάτα μου κομμένα, τὸ κεφάλι μου γύριζε καὶ ἦταν τὰ μάγουλά μου κρῦα. Γονάτιζα μπροστὰ στὸ ἐξομολογητήριο, καὶ τότε ἡ φωνή τοῦ ἐφημέριου ψιθυριστὰ καὶ σὰν μακρονή μοῦ ἔδινε λίγο θάρρος. Πάντα ὅμως ἔπρεπε νὰ μὲ βοηθήσῃ γιὰ νὰ θυμηθῶ τὴς ἁμαρτίες μου: διαφορετικὰ θὰ λησμονοῦσα τὴς μισές.

Στὸ τέλος ρωτοῦσε πάντα τὸνομά μου. Ἦθελα πολὺ νὰ τοῦ πῶ ἄλλο ὄνομα, μὰ τὴ στιγμή πὸν τὸ συλλογιζόμουν, ἔβγαινε βιαστικὰ τὸνομά μου ἀπὸ τὰ χεῖλια μου.

Πλησίαζε ἡ πρώτη μου μετάληψις, τὸν Μάιο, καὶ γινότανε ἡ προετοιμασία.

Ἡ ἀδελφή Μαρία ἐβύνθετε καινούρια τροπά-

ΜΑΝΝΑ

ΦΩΤΟΓΡ. ΜΠΟΡΡΗ

για εἶχε κάμει καὶ ἕνα εἰς δόξαν τοῦ ἐφημερίου.

Δεκαπέντε ἡμέρες πρὶν, μᾶς χώρισαν ἀπὸ τὴς ἄλλες. Ὁλος μας ὁ καιρὸς περνοῦσε μὲ προσευχὴ.

Ἡ Μαγδαληνὴ ἐπέβλεπε τὴν προετοιμασία μας πολλὰς φορὲς ὅμως ἐτάραττε τὴν κατάνυξι μας μαλόνοντας πότε μὲ τὴ μία, πότε μὲ τὴν ἄλλη.

Ἡ δική μου συντρόφισσα ὠνομάζετο Σοφία.

Δὲν τῆς ἄρεσε ὁ θόρυβος καὶ φεύγαμε πάντα ὅταν ἐμάλωναν. Μιλοῦσαμε γιὰ πρῶματα σοβαρά. Τῆς εἶπα πόσο μὲ πείραζε ἡ ἐξομολόγησις καὶ πόσο φοβόμουνα γιὰ τὴν πρώτη μετάληψί μου.

Ἐκεῖνη ἦταν πολὺ εὐλαβὴς καὶ δὲν μπορούσε νὰ καταλάβῃ γιατί ἡμουν εἶσι φοβι-

σμένη. Ἐλεγε πὼς ὁ φόβος μου ἔμοιαζε μὲ ἀνευλάβεια, καὶ εἶχε παρατηρήσει πὼς τὴν ὥρα τῆς προσευχῆς ἀποκοιμόμουνα.

Μοῦ εἶπε κ' ἐκεῖνη πόσο φοβότανε τὸν θάνατο μιλούσε μὲ δειλία γι' αὐτὸν χαμηλώνοντας τὴ φωνή.

Τὰ μάτια τῆς ἦταν σχεδὸν πράσινα, καὶ τὰ μαλλιά τῆς τόσο ὄραία πὸν ἡ ἀδελφή Μαρία δὲν ἠθέλησε ποτὲ νὰ τῆς τὰ κόψῃ, ὅπως τῶν ἄλλων μικρῶν κοριτσιῶν.

Τέλος, ἔφθασε ἡ μεγάλη ἡμέρα.

Ἡ τελευταία μου ἐξομολόγησις δὲν μὲ τάρραζε τόσο πολὺ μοῦ ἔκαμε τὴν ἐντύπωσι ἑνὸς καλοῦ λουτροῦ ἐνοιωθα τὸν ἑαυτὸ μου καθάριο.

Τόσο ἔτρεμα ὄμως ὅταν πῆρα τὸ ἀντίδωρο, ποὺ ἔμεινε ἕνα κομματάκι στὰ δόντια μου· ποὺ ἤλθε καὶ ζάλη καὶ μοῦ φάνηκε πὼς ἕνα μαῦρο πέπλο κατέβαινε μπροστά μου. Νόμισα πὼς ἀκουσα τὴ φωνὴ τῆς ἀδελφῆς Μαρίας:

— Εἶσαι ἄρρωστη;

Ἔνοιωσα πὼς με πῆγε ὡς τὴν ἄρισμένην μου θέσι, καὶ πὼς ἔβαλε στὸ χέρι μου μιὰ λαμπάδα λέγοντάς μου:

— Κράτα τὴν καλά.

Αἰσθανόμενον πὼς πνίγομαι δὲν μποροῦσα νὰ καταπιῶ, καὶ ἕνα ὑγρὸ ἔβραχε τὸ στόμα μου.

Τότε μ' ἐπίασε μιὰ τρομάρα ἀπερίγραπτη, γιὰ τὴ Μαγδαληνὴ μᾶς εἶχε πῆ πὼς ἂν τυχὸν δαγκάσωμε τὸ ἀντίδωρο, θὰ ἔτρεχε ἀπὸ τὸ στόμα μας τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ καὶ κανεὶς δὲν θὰ μπορέσει νὰ τὸ σταματήσει.

Ἡ ἀδελφὴ Μαρία μοῦ σκούπιζε τὸ πρόσωπο καὶ ἔλεγε σιγανά:

— Μὰ, πρόσεξε λοιπὸν μήπως δὲν εἶσαι καλά;

Ὁ λαιμὸς μου ἀνοίξε καὶ κατάπια τὸ ἀντίδωρο μ' ἕνα κύμα σάλιο.

Γύρισα τότε νὰ κοιτάξω τὸ αἷμα πάνω στὸ φόρεμά μου, μὰ εἶδα μόνο ἕνα μικρούτσικο σημάδι ὡς νὰ εἶχε στάξει νερό.

Ἔβαλα τὸ μαντήλι μου στὸ στόμα καὶ σκούπισα τὴ γλῶσσα μου: δὲν ὑπῆρχε τίποτε.

Δὲν ἤμουν πολὺ βεβαία γιὰ ὅλα αὐτὰ τὴ στιγμὴ ἐκείνη μᾶς κάλεσαν νὰ ψάλλωμε, καὶ ἄρχισα νὰ ψάλλω μαζί με τὶς ἄλλες.

Ὅταν ἀργότερα ὁ ἐφημέριος ἤλθε νὰ μᾶς ἰδῆ, ἡ ἀδελφὴ Μαρία τοῦ εἶπε πὼς σχεδὸν εἶχα λιποθυμήσει τὴν ὥρα τῆς μεταλήψεως. Μοῦ σήκωσε τὸ κεφάλι, με κύτταξε καλά στὰ μάτια καὶ ἄρχισε νὰ γελᾷ λέγοντας πὼς εἶμαι ἕνα πολὺ εὐαίσθητο κοριτσάκι.

Ἐπειτα ἀπὸ τὴν πρώτη μας μετάληψι δὲν ἐκάναμε πιά μάθημα. Ἡ Ζουστίν μᾶς μάθαινε νὰ ράβωμε ἀσπροροουχα. — Ἐκάναμε σκούφιες γιὰ τὶς χωρικές. Δὲν ἦτον πολὺ δύσκολο, καὶ ἐπειδὴ ἦταν νέο γιὰ μένα, ἐργαζόμενον με προθυμία.

Ἡ Ζουστίν ἔλεγε πὼς θὰ γενόμενον πολὺ καλὴ ἀσπροροουχοῦ.

Ὅταν ὄμως ἔκαμα πολλὰ σκούφιες καὶ ξανάρχισα πάλι τὸ ἴδιο, κουράσθηκα. Στενοχωριόμενον καὶ δὲν εἰμποροῦσα νὰ ἐργασθῶ.

Ἦμουν ἱκανὴ νὰ κἀθαίμαι ὄρες κοὶ ὄρες ἀκίνητη, βλέποντας τὶς ἄλλες νὰ ἐργάζονται.

Ἡ Μαρὴ Ρενῶ ἔγραψε χωρὶς νὰ μιλήῃ ἔκαμε τόσο μικρὸς καὶ πυκνὸς βελονιὲς ποὺ χρειάζοντανε καλά μάτια γιὰ νὰ τὲς ἰδῆς.

Ἡ Ἰσημερία ἔγραψε μισοτραγουδώντας καὶ δὲν φοβότανε πιά παρατηρήσεις.

Ἄλλες ἔγραβαν σκιμμένες, με ζαρωμένο τὸ μέτωπο, ἄλλες σιγὰ, προσεκτικὰ, χωρὶς νὰ κουράζονται ἢ νὰ στενοχωροῦνται, μετρώντας τὶς βελονιὲς με σιγανὴ φωνή.

Πόσο ἤθελα νὰ ἤμουν ὡς αὐτές! Ἐμάλωνα τὸν ἑαυτὸ μου, καὶ γιὰ λίγα λεπτὰ ἄρχισα νὰ ἐργάζομαι.

Μὰ ὁ παραμικρὸς θόρυβος με σταματοῦσε καὶ ἐπρόσεχα σὲ καθεστὶ ποὺ γινότανε γύρω μου. Ἡ Μαγδαληνὴ ἔλεγε πὼς πάντα ἀφορμὴ ζητοῦσα γιὰ νὰ παύσω τὸ ράψιμο.

Ὅλο τὸν καιρὸ συλλογιζόμενον ἂν ἤμποροῦσα νὰ βρῶ βελόνες ποὺ νὰ ράβουν μόνες τους.

Γιὰ πολὺν καιρὸ εἶχα τὴν ἐλπίδα πὼς κάποια καλὴ γρηοῦλα, ποὺ μόνον ἐγὼ θὰ τὴν ἔβλεπα, θὰ ἔβγαινε ἀπὸ τὸ μεγάλο τζάκι καὶ θάρχότανε νὰ κἀνὴ γρήγορα τὸ ράψιμό μου.

Δὲν μοῦ ἔκαμαν πιά ἐντύπωσι οἱ παρατηρήσεις. Ἡ ἀδελφὴ Μαρία δὲν ἤξερε πιά τί νὰ κἀνὴ γιὰ νὰ με φιλοτιμήσῃ ἢ νὰ με τιμωρήσῃ.

Μοῦ εἶπε λοιπὸν νὰ διαβάξω δυνατὰ, δυὸ φορές τὴν ἡμέρα. Τί χαρά! Ποτὲ δὲν ἔφθανε ἀρκετὰ γλήγορα ἡ ὥρα ποὺ ἔπρεπε νὰ διαβάσω, καὶ πάντα ἔκλεινα τὸ βιβλίον λυπημένη.

Μετὰ τὸ διάβασμα ἡ ἀδελφὴ Μαρία ἔλεγε τῆς Κολέττας νὰ τραγουδήσῃ.

Τραγουδοῦσε πάντα τὰ ἴδια τραγούδια, μὰ ἡ φωνὴ τῆς ἦταν τόσο ἔμορφη ποὺ πάντα μ' εὐχαρίστησι τὴν ἀκούαμε. Τραγουδοῦσε ἀπλᾶ, χωρὶς ν' ἀφήσῃ τὴν ἐργασία τῆς, κουνώντας μόνο λίγο τὸ κεφάλι.

Ἡ Ζουστίν, ποὺ ἤξερε καθεμιᾶς τὴν ἱστορία, ἔλεγε πὼς τὴν Κολέττα τὴν εἶχαν φέρει με σπασμένα πόδια, ὅταν ἦτον πολὺ μικρὴ.

Τώρα ἦτον εἴκοσι χρόνων: περπατοῦσε δύσκολα με δύο μπαστούνια καὶ δὲν ἤθελε νὰ κρατῆ δεκανίκια γιὰ νὰ μὴ φαίνεται γρηά.

Στὰ διαλείμματα τὴν ἔβλεπα πάντα μόνη σ' ἕνα θρανίον. Ἐτεντόντο ἀδιάκοπα ξαπλωμένη. Ἡ κόρη τῶν ματιῶν τῆς ἦτο τόσο μεγάλη ποὺ μόλις φαινότανε τὸ ἄσπρο.

Κάτι με τραβοῦσε κοντὰ τῆς ἤθελα νὰ ἤμουν φίλη τῆς. Φαινότανε πολὺ ὑπερήφανη, καὶ ὅταν τῆς ἔκαμνα καμιὰ ὑπηρεσία, μοῦ ἔλεγε «εὐχαριστῶ, μικρούλα μου» μ' ἕνα τέτοιον τρόπο ὅπου μ' ἔστειλε ἀμέσως στὰ δώδεκά μου χρόνια.

Ἡ Μαγδαληνὴ μοῦ εἶπε πὼς ἦταν ἀπαγορευμένο νὰ μιλῶ μονάχη μου με τὴν Κολέττα. Καὶ ὅταν θέλησα νὰ μάθω γιὰτί, ἄρχισε νὰ μοῦ λέη μιὰ μακρὴν καὶ πολὺπλοκὴ ἱστορία ποὺ τίποτε δὲν ἐκατάλαβα.

Πρώτησα τὴν Ζουστίν καὶ αὐτὴ ἔκαμε τὶς ἴδιες μαιμουδιὲς γιὰ νὰ μοῦ πῆ πὼς ἔλεγαν πολλὰ κακὰ γιὰ τὴν Κολέττα, καὶ πὼς ἕνα μικρὸ κορί-

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΣ ΜΕ ΑΡΧΑΙΟΝ ΕΝΔΥΜΑ

ΦΩΤΟΓΡ. ΜΠΟΡΡΗ

τοι σάν έμένα δέν έπρεπε νά τήν πλησιάζω.
Ποτέ δέν ήμπόρεσα νά καταλάβω τό γιατί.
Παρατήρησα πώς κάθε φορά πού μία από τις
μεγάλες τήν βοηθούσε κρατώντας τήν από τό
χέρι νά περπατήσῃ, άμέσως έρχότανε τρεις ή
τέσσαρες άλλες νά μιλοῦν και νά γελοῦν μαζί της.

Σκέφθηκα πώς δέν είχε καμία φιλενάδα. Αι-
σθανθήκα μεγάλη συμπάθεια γι' αυτήν, και μία
μέρα πού οι μεγάλες τήν είχαν εγκαταλείψει, της
έδωκα τό χέρι νά περπατήσωμε μαζί γύρω στο
λειβαδάκι.

Στεκόμουν όρθια έμπρός της, λίγο ντροπαλή.
"Ενοιωθα πώς δέν θά μου έλεγε όχι.

Μέ κύταξε και είπε:

— Ξέρεις πώς δέν τό επιτρέπουν;

"Εγνεφα μέ τό κεφάλι πώς τό ήξερα.

Μέ κύταξε περισσότερο.

— Και δέν φοβάσαι μή τυχόν και σέ τιμω-
ρήσουν;

"Όχι, έκαμα μέ τό κεφάλι.

"Ηθελα πολύ νά κλάψω. Τήν βοήθησα νά
σηκωθῃ. Μέ τό ένα χέρι άκουμποῦσε σ' ένα
ραβδί όμως αισθανόμουν πολύ τό βάρος της
άπάνω μου.

Κατάλαβα μέ πόση δυσκολία περπατούσε.
δέν μου είπε λέξι όσο πηγαίναμε, και όταν τήν
έφερα πάλι στο θρανίο της μου είπε:

— Εύχαριστώ, Μαρή - Κλαίρ.

"Η Ζουσίτιν, βλέποντάς με μέ τήν Κολέττα,

σήκωσε τά χέρια της στον ούρανό και έκανε τό
σταυρό της.

Στήν άλλη άκρη του μικρού λειβαδιού ή
Μαγδαληνή μου έδειχνε τή γροθιά της.

Τό βράδυ, είδα πώς ή αδελφή Μαρία ήξερε
τί είχα κάμει, μα δέν μου έκαμε καμία παρα-
τήρησι.

Στό επόμενο διάλειμμα μέ πήρε μαζί στη
θείσι της, έπιωσε τό κεφάλι μου μέ τά δύο της
χέρια και έσκυψε άπάνω μου. Δέν μου έλεγε
τίποτε, μα τά μάτια της ήταν βυθισμένα μέσα
μου: μου φαινότανε πώς ή ματιά της δλόκληρη
μέ σκέπαζε. Αισθανόμουν σάν μία ζεστασιά και
ήμουν εύχαριστημένη. Μέ φίλησε πολλήν ώρα
στο μέτωπο, έπειτα μου χαμογέλασε και είπε:

— Είσαι ό έμορφος άσπρος μου κρίνος.

Μου φάνηκε τόσο ώραία μέ τά χρώματα πού
είχαν τά μάτια της, πού της είπα:

— Και σεις, μητέρα μου, είσθε ένα ώραίο
λουλουδι.

— Ναι, μα τώρα πιά δέν είμαι κρίνος εγώ.

"Επειτα μέ ρώτησε ξαφνικά:

— Δέν αγαπάς πιά τήν Γομηρία;

— "Ω, ναι.

— Και τήν Κολέττα;

— Κ' εκείνη τήν αγαπώ, πολύ.

— "Ω, έσύ όλες τες αγαπάς.

(*Ακολουθεί)

[Μετάφρασις Κ. Μ.]

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΟΝΤΟΥ

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

... Così nel mondo
Sua ventura ha ciascun dal dì che nasce
ΠΕΤΡΑΡΧΗΣ

— "Απόψε, ξέρεις, βγαίνουν τά φαντάσματα
και τρέχουνε στους δρόμους, στα σκοτάδια,
περνούν μέσ από λόγγους και χαλάσματα
πηδούν πάνου στες στέγες στα ρημάδια.

Και φεύγουνε και τρέχουν και γυρίζουνε
μέ άγριαν όρμη, μέ μάνητα πολέμου,
πίσω άπ' τά παραθύρια μας μονγγρίζουνε
αθώρητα μέσ τά φτερά του άνέμου.

— Μιά τέτοια νύχτα, ό γριά, ή ζωή μου έφάνη,
κ' ήλθα κ' εγώ στον κόσμο έδώ κάτω.

— "Ω! μήν τό πής και ό νοῦς σου μήν τό βάνη,
κ' είναι κακή ώρα γέννας και θανάτου.

Τό βράδι του Χριστου όποιος γεννηθῃ,
κ' όποιος πεθάνη του Χριστου τό βράδι
θάναι στο ρεύμα του Καιρου μαῦρη ψυχή
πού όλο θά τρέχη στο άγνωστο σκοτάδι.

Ζάκυνθος 26 Δεκεμβρίου 1904

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΓΟΥΡΟΣ

ΟΙ ΚΑΛΙΚΑΤΖΑΡΟΙ

— Γιαννού σου ου... μώρ' Γιαννού σου ου...
— "Όσοσεε...
— Μέσα είσαι αι αι;...
— Μέσσα... κόλιασεε...
— Μή μέ δαγκώση τό σκυλίτι;...
— Πέρνα, μή σιάζεσαι... δέν είναι δώ, πάει
κοντά τά πρόβατα...

"Η γειτόνισσα δρασκελήσε τό κατώφλι και
μπήκε μέσα.

— Καλησπέρα, Γιαννού μου. Τί καλά πο-
λεμάς;

— "Αμ' τί νά πολεμάω, Γιώργενά μου; Νά,
κουχλάζω μία χεριά λάχανα, για νά ξεγελάσω τό
γέρο μου άποσπεροῦ. Ξέρεις τί παραξενος είναι;
δέ δοντιάζει ψωμί χωρίς περούνη και χουλιάρη.

— "Ε!... γέρος άνθρωπος είναι, Γιαννού
μου!... μή σκυλιτζεσαι.

— Σώπα, καυμένη Γιώργενα, σώπα!... και
νά μήν έχης δεύτερο χέρι!...

—

— "Αμ πώς και τουτο τέτοιαν ώρα, Γιώρ-
γενά μου;...

— "Ηρθά, Γιαννού μου, κάτι νά σέ περι-
καλέσω...

— "Αν μου περνάη, Γιώργενά μου... ό,τι
θέλεις.

— Δέ μου λές, Γιαννού, εξύμωσες έσύ;

— "Ακόμα γιατ' είμουνα στο ρέμα κ' έπλενα.
"Ανάπιασα μοναχά τό προζύμι. "Αμ' άποφάμε
θά ζυμώσω.

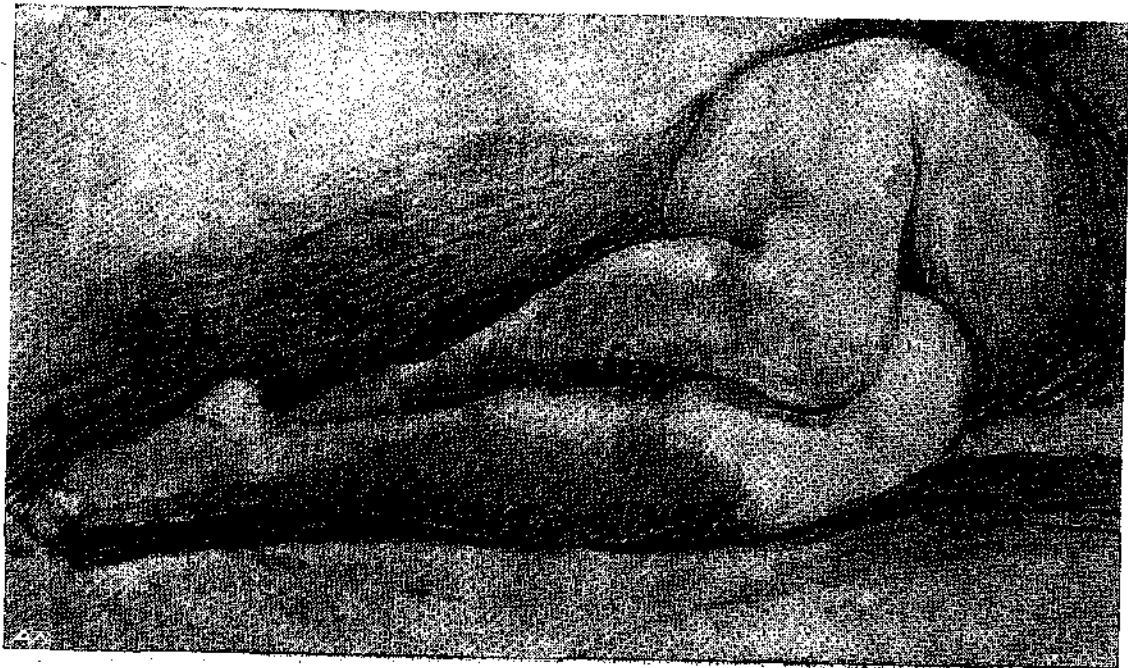
— Και πάνου κάτω ποτε θά φουρνίσης;

— "Όποτε γένη. Κοντά τό μεσονύχτι...

— Καυμένη, έλα βρόντα μου και μένα, νά
ρίξω και γώ δυό καρβέλια στο δικό σου φούρνο.

— Μετά χαράς σου, Γιώργενά μου, μετά
χαράς σου...

"Ο Καλλιμάτζαρος άκουσε από τήν καπινάδα
της Γιαννούς ποδιαν κρυμμένος, όλα, τό τ' είπαν
και τί μίλησαν οι γειτόνισσες. "Ετσι, πριν τά

ὅποια εἰς μεγαλύτερον βαθμὸν εἶνε μειονεκτήματα διὰ πολλὰς κοινωνικὰς ὁργανώσεις. Ἡ καλωσύνη εἶνε πρόσκομμα τοῦ δικαιοκρατοῦ πνεύματος, ἡ γενναίωφρος σὺν εἶνε πρόσκομμα τοῦ συναγωνισμοῦ, ἡ φιλοπονία, μέχρι συνγενετικῶσεως δυνάμειος καὶ εὐδύνης, πρόσκομμα εἰς τὴν ὁμαλὴν ἐξέλιξιν μεγάλης ὁργανώσεως, ἡ ὑπὸ ἀνωτέρας πολιτικῆς ὑπαγορευομένη ἀπαραιτίωτος τήρησις ἀγαθῆς σχέσεως πρὸς πᾶσαν δυνάμιν, πρόσκομμα τοῦ στενωτέρου συμφέροντος, ἡ συμπίνεσις κάθε δύνης, πρόσκομμα εἰς τὴν ἀπόρριψιν κάθε ἱεσσίας.

«Μὲ τὰς ἀρετὰς αὐτὰς τοῦ ἀτόμου, αἱ ὅποια εἶνε μειονεκτήματα τοῦ ἐπαγγέλματος, οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον ἀνεκόνη εἰς τὸ λαμπρὸν στάδιόν του ὁ κ. Στρέϊτ διότι ὑπεράνω ἀπὸ τὰς ἐμφύτους ἀρετὰς ἔδωκε μὲ τῆς ψυχῆς του τὴν δυνάμιν τὰ ἐπίκτητα προτερήματα καὶ μὲ αὐτὰ ἐφόθμισε τὸν δρόμον του καὶ ἐπαγίωσε τὴν φήμην του καὶ ἐφθασε μέχρι τῆς κορυφῆς ἐκείνης ἀπὸ τῆν ὅποιαν βλέπει τώρα γαλήνιος τὸ ἔργον του, συμβολιζόμενόν εἰς ἓνα κίριον στερεῶν θεμελιῶν καὶ ὠραίου ρυθμοῦ, διαρκέστερον τῆς ζωῆς ἀνθρώπου, μακρότερον τῆς διαρκείας γενεῶν, συμπλαγὲς πρὸς τὴν ἰδέαν τῆς Πατρίδος.

«Αἱ ἐπίκτητοι ἀρεταί, ὅσας τὸ φῶς τῆς γνώσεως, αἱ ἀνάγκαι τῆς ζωῆς, ἡ ἐργασία εἰς τὴν ὑψηλότεραν ἐκδηλώσιν τῆς ὑπάρξεως, ἀπέτελεσαν τὴν μεγάλην δυνάμιν, ἡ ὅποια ἔφερεν εἰς τὰς πτέρυγὰς του τὸν νικητὴν μέχρι τοῦ ἀετώματος τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς καὶ ἐκείθεν, κατ' ἀντίκτυπον ἐνεργείας, ἐμψυχωτῆς τῆς ἐργασίας καὶ πρωτεργάτην παντὸς καλοῦ. Ἠγωνίζετο, διὰ τὴν καταπολεμήσῃ τὰς φυσικὰς ἀρετὰς του ὅσαι δὲν συνεβιβάζοντο μὲ τὴν ἐξάσκησιν τοῦ ἐπαγγέλματος».

Ο Λ Ι Γ Ο Σ Τ Ι Χ Α

Τὴν ἑβδομάδα αὐτὴν εἶχαμεν δύο σπανίας συναυλίας τῆς Κας Νίνας Φωκᾶ εἰς τὸν «Παρνασσόν» καὶ τοῦ κ. Μανώλη Καλομοίρη εἰς τὸ Ὀδεῖον. Καὶ διὰ τὰς δύο θὰ γράφομεν εἰς τὸ ἐρχόμενον τεύχος. Γίνεται σκέψις καὶ οἱ δύο καλλιτέχναι νὰ μεταβῶν εἰς τὴν Αἴγυπτον ἐντὸς τοῦ Ἰανουαρίου. Οἱ Ἕλληνας τῆς Αἴγυπτου θὰ εἶναι εὐτυχεῖς ν' ἀκούσωσιν τὸ μοναδικὸν τραγοῦδι τῆς Κας Φωκᾶ καὶ τὰς ἐμπνευσμένας συνθέσεις τοῦ Καλομοίρη.

Ὁ διοικητὴς τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος κ. Στέφανος Στρέϊτ ἀπεχώρησε διὰ λόγους ὑγείας ἀπὸ τῆς ἀπηρεσίας τῆς Τραπεζῆς. Ὡς διάδοχόν του ὑπέδειξε τὸν ὑποδιοικητὴν κ. Ι. Βαλαωρίτην.

Ὁ καθηγητὴς τῆς βυζαντινῆς καὶ νεωτέρας ἑλληνικῆς φιλολογίας εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Ὀξφόρδης κ. Σίμος Μενάρδος, ἀνηγορεύθη ἐπίτιμος Master of arts. Εἰς τὸν ἀγαπητὸν συνεργάτην μας θεομύτητα συγχαρητήρια.

Ἀληθινὰ καλλιτεχνήματα αἱ φωτογραφίαι τοῦ κερκυραίου φωτογράφου κ. Μπόρρη, τὰς ὁποίας δημοσιεύομεν εἰς τὸ τεύχος αὐτό. Καὶ ὡς σύνθεσις καὶ ὡς ἐκτέλεσις εἶναι δύο εἰκόνες ζηλευταί. Καὶ ἡ κυρία πού ἐποζάρισε, τοῦ ἔδωκε δύο ὠραιότατα θέματα, γεμάτα χάριν καὶ περιπάθειαν.

Εἰς τὸν «Παρνασσόν» ἀγορὰ καλλιτεχνικῶν ἔργων, τὰ ὅποια πρόσφεραν ὑπὲρ τοῦ Συνδέσμου τῶν οἱ καλλιτέχναι μας.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Ἱστορία τῆς Φραγκοκρατίας ἐν Ἑλλάδι 1204-1566 Οὐίλλιαμ Μίλλερ, μετάφρασις Σπυρ. Λάμπρου, τεύχος 17-18. Ἀθήναι, Ἑλλην. Ἐκδοτ. Ἐταιρεία, δρ. 2. Τυπογραφεῖον «Ἐστία» Μάϊστερ καὶ Καργαδούρη.

Ἡμερολόγιον 1911 Κ. Φ. Σκόκου. Ἀθήναι, ὁδὸς Ἀραχώβης 8. Τυπογρ. «Ἐστία» Μάϊστερ καὶ Καργαδούρη, δρ. 5 1/2, φρ. 6.

Τὸ Ἡρώδων τοῦ Ἀγάθου τεύχος Γ': Κανάρης, Γεωργιάκης, Ὀλύμπιος, Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος, Δημήτριος Ὑψηλάντης. Ἀθήναι, Ἑλλην. Ἐκδοτ. Ἐταιρεία. Τυπογρ. «Ἐστία» Μάϊστερ καὶ Καργαδούρη.

Μικρασιατικὸν Ἡμερολόγιον 1911 Ε. Σ. Σβορώνου. Σάμος, φρ. 4.

Παιδικὲς Σελίδες (Γιὰ τὴν Πατρίδα, Ἡ Καρδιά τῆς Βασιλοπούλας) Π. Σ. Δέλια. Δουδίνο, τυπογρ. Γ. Σ. Βελώνη 26 καὶ 27 Sun Street E. C.

Ἐπετηεὶς τοῦ ἐν Σμύρῃ Ἑλληνογερμανικοῦ Λυκείου Κ. Γιαννίκη, ἔτος Δ' 1909-1910.

Ἐρανιστῆς μηνιαῖον περιοδικὸν τοῦ ἐν Σμύρῃ Ἑλληνογερμανικοῦ Λυκείου, τὸ τεύχος γρῶσια 5.

Ἡ χολέρα (ὁ τρόπος τῆς διαδόσεώς της καὶ ἡ προφύλαξις ἀπ' αὐτῆς) ὑπὸ Α. Chantemesse καὶ F. Borel. Παράρτημα «Ἐρανιστοῦ», Σμύρνη.

Σοφιστῆς Πλάτωνος, μετάφρ. Κυρ. Ζάμπη. Ἀθήναι, Βιβλιοθήκη Φέξη ἀρχ. ἑλλ. συγγραφέων, δρ. 2.50.

Κρίτων Πλάτωνος, μετάφρ. Νικ. Σ. Γκινοπούλου. Ἀθήναι, Βιβλιοθήκη Φέξη ἀρχ. ἑλλ. συγγραφέων, δρ. 0.80.

Φαίδων Πλάτωνος, μετάφρ. Ἀρ. Χαροκόπου. Ἀθήναι, Βιβλιοθήκη Φέξη ἀρχ. ἑλλ. συγγραφέων, δρ. 2.50.

Χαρμίδης Πλάτωνος, μετάφρ. Ἀριστοῦ Καμπάνη. Ἀθήναι, Βιβλιοθήκη Φέξη ἀρχ. ἑλλ. συγγραφέων, δρ. 0.80.

Πολιτικὸς Πλάτωνος, μετάφρ. Κυρ. Ζάμπη. Ἀθήναι, Βιβλιοθήκη Φέξη ἀρχ. ἑλλ. συγγραφέων, δρ. 2.50.

Βίοι Παράλληλοι Πλουτάρχου, μετάφρ. Α. Ρ. Ραγκαβῆ, τόμος Γ', Ἀλακιβιάδης, Κοριολάνος, Τιμολέων, Αἰμίλιος Παῦλος, Πελοπίδας, Μάρκελλος. Τόμος Δ', Ἀριστείδης, Μάρκος Κάτων, Φίλοποῖμνη, Φλαμίνιος, Πύρρος, Μάριος. Ἀθήναι, Βιβλιοθήκη Φέξη ἀρχ. ἑλλ. συγγραφέων, ἑκκωστὸς τόμος δρ. 3.

ΠΡΟΤΟΜΗ ΤΟΥ ΣΟΛΩΜΟΥ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Τῇ πρωτοβουλίᾳ τῶν «Παναθηναίων»
— ἀδεία τοῦ Ὑπουργείου —

Ἐκ προηγουμένων εἰσφορῶν. . . . Δρ. 2,682.10

Τὸ ἀπαιτούμενον ὀλικὸν ποσὸν εἶναι 3,500 περίπου. Ὑπολείπονται περὶ τὰς 900. Καὶ τὸ ὑπενημιζόμενον εἰς ὄλους. Ὅλοι ἔζησαν καὶ ζοῦν μὲ τοὺς στίχους τοῦ ἡμῆτοῦ τῆς ἐλευθερίας.

Αἱ εἰσφοραὶ στέλλονταί εἰς τὰ γραφεῖα τῶν «Παναθηναίων», ὁδὸς Ἀριστοτέλους 35.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Κύριον Κ. Ἀλεξάνδρειαν. — Καλὸ. Ἀλλὰ θὰ ἡμπούσετε ἴσως νὰ στείλετε καλότερον.

Κύριον Π. Δ. Π. Νοβοροσίκι. — Κατ' οὐσίαν μορεῖ νὰ εἶναι σωστό ἀκατάλληλον ὅμως. Ὅλα τὰ σωστά πράγματα δὲν εἶναι καὶ κατάλληλα διὰ περιοδικῶν. Χρειαίεται καὶ κάποια μορφή, ἢ φόρμα ὅπως λέμε.

ΠΡΟΚΕΙΜΕΝΟΥ ν' ἀρχίσῃ πολὺ γλήγορα τὸ τόπιμα τῶν ἔργων τοῦ Σπῆλιου Πασαγιάννη, παρακαλοῦνται θεομύ, ὅσοι ἐντεχὴ νὰ κατέχων χειρόγραφα του ἀνεκδοτά, νὰ ἐνδιαφεροῦν καὶ ν' ἀποστείλουν συστημένα πρὸς τὸν ἀδελφὸν τοῦ ποιητοῦ κ. Κωστ. Πασαγιάννη εἰς Ζάκυνθον.